

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Δημογραφία

Ενότητα 19: Οι Δημογραφικές εξελίξεις στη Νοτιοανατολική Ευρώπη

Βύρων Κοτζαμάνης

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας &
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Εισαγωγή (1)

Οι μεταπολεμικές πολιτικές επιλογές, διαιρώντας μέχρι πρόσφατα την ήπειρο μας σε δύο μεγάλες ενότητες (δυτική - ανατολική Ευρώπη), επηρέασαν ως ένα βαθμό αναπόφευκτα και την οπτική γωνία που υιοθέτησαν οι δημογράφοι για τις συγκριτικές τους μελέτες. Οι επελθούσες όμως αλλαγές στην ανατολική Ευρώπη μετά το 1990 και το άνοιγμα των συνόρων, επιφέροντας σημαντικές ανακατατάξεις στο μεταπολεμικό τοπίο, οδήγησαν παράλληλα και στην προοδευτική ανατροπή των κυρίαρχων διχοτομικών σχημάτων προσέγγισης, σχημάτων που μέχρι πρόσφατα δεν επέτρεπαν την ανάδειξη των όποιων ιδιαιτεροτήτων στο εσωτερικό της ενότητας αυτής (και φυσικά των Βαλκανίων). Ταυτόχρονα, οι γενικότερες κοινωνικό-οικονομικές ανακατατάξεις στην Ν.Α. Ευρώπη, οι διαδοχικές κρίσεις στη Δυτική βαλκανική και η γειτνίαση της Ε.Ε. με τις πρώην σοσιαλιστικές χώρες της χερσονήσου του Αίμου συντείνουν στην ανάπτυξη ενός ενδιαφέροντος για τα Βαλκάνια που δεν περιορίζεται ασφαλώς μόνον στις δημογραφικές εξελίξεις.

Για τον ερευνητή και μελετητή των δημογραφικών φαινομένων, οι καταγραφόμενες στο ανατολικό τμήμα της γηραιάς ηπείρου μας αλλαγές στην διάρκεια της τελευταίας δεκαπενταετίας έχουν μοναδικό χαρακτήρα: Ευρείας έκτασης συνταρακτικές πολιτικές και κοινωνικό-οικονομικές ανακατατάξεις συντελούνται σε περίοδο «ειρήνης», σε μια ομάδα χωρών που διαθέτουν σχετικά ανεπτυγμένα στατιστικά συστήματα, τα οποία καθιστούν εφικτή την συνεχή στον χρόνο παρακολούθηση και ανάλυση της πορείας των δημογραφικών συνιστωσών. Είμαστε στην ιδιαίτερα πλεονεκτική θέση του αποστασιοποιημένου παρατηρητή της Ιστορίας, μιας ιστορίας που ξετυλίγεται μπροστά μας και που θα πρέπει να αναμένουμε μία ή δύο δεκαετίες ακόμη για να συνάγουμε οριστικά συμπεράσματα όσον αφορά τις δημογραφικές συμπεριφορές, λαμβάνοντας υπόψη την αδράνεια των φαινομένων.

Εισαγωγή (2)

Στην φάση αυτή, τέσσερα βασικά ερωτήματα απασχολούν την επιστημονική κοινότητα: α) η ευρωπαϊκή γεωγραφία των δημογραφικών συμπεριφορών επιτρέπει να θεωρήσουμε τον γεωπολιτικό χώρο της πρώην ανατολικής Ευρώπης (χώρο που αναδύθηκε μετά το 1945 και διασπάται προοδευτικά μετά το 1990) ως ενιαίο και σαφώς διαχωριζόμενο από την λοιπή Ευρώπη; β) οι βαλκανικές χώρες -της Ελλάδος συμπεριλαμβανομένης-, παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά (αναδεικνύεται π.χ. ένα "βαλκανικό" δημογραφικό προφίλ); γ) σε ποιο βαθμό οι παρατηρούμενες πρόσφατες εξελίξεις στις πρώην «σοσιαλιστικές» βαλκανικές χώρες εγγράφονται στον μακρύ χρόνο ή/και επηρεάσθηκαν από τις σεισμικές πολιτικές και κοινωνικό-οικονομικές αλλαγές και τις επάγωγες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοί τους στην περίοδο της μετάβασης προς την οικονομία της αγοράς και δ) ποιές οι δημογραφικές προοπτικές των χωρών αυτών και οι άμεσες και απώτερες επιπτώσεις των πρόσφατων δημογραφικών εξελίξεων; Καθίσταται προφανές ότι οι όποιες απαντήσεις εξαρτώνται αφενός μεν από τα στοιχεία που έχουμε στην διάθεσή μας αφετέρου δε είναι προσωρινές: Δύνανται να αναιρεθούν μερικώς, υπό το φως πληρέστερων δεδομένων, νέων στοιχείων και φυσικά των μελλουσών δημογραφικών εξελίξεων, εξελίξεων που είναι δύσκολο να προβλεφθούν (ακόμη και για το κοντινό μέλλον) εξ' αιτίας της επικρατούσης ακόμη στις χώρες αυτές ιδιότυπης ρευστότητας... Στο άρθρο αυτό δεν φιλοδοξούμε να δώσουμε απαντήσεις στο σύνολο των πρότερων ερωτημάτων. Θα περιορισθούμε αρχικά σε μια συνθετική παρουσίαση των δημογραφικών μεταπολεμικών δημογραφικών εξελίξεων (δίδοντας εμμέσως απάντηση στο ερώτημα της ύπαρξης ή μη ενός "βαλκανικού" δημογραφικού προφίλ). Εν συνεχεία, θα εστιάσουμε την προσοχή μας στις αναμενόμενες δημογραφικές εξελίξεις και τα προβλήματα που θέτουν στην αγορά της εργασίας των χωρών αυτών, στην πορεία προς την οικονομία της αγοράς, μετάβαση που δεν αναμένεται να ολοκληρωθεί την επόμενη δεκαετία...

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (1)

Οι χώρες της Βαλκανικής -οι οποίες με εξαίρεση την Ελλάδα, μέχρι πρόσφατα αποτελούσαν τμήμα της λεγόμενης Ανατολικής Ευρώπης- εκτείνονται σε 765.000 χλμ² από την Αδριατική έως και την Μαύρη Θάλασσα με πληθυσμό που το 2008 εγγίζει τα 68 εκατομ -έναντι 49 μια πεντηκονταετία πριν (**Πίνακας 1**). Το τμήμα αυτό της Ευρώπης κατοικείται από Έλληνες, Σλάβους, Γερμανούς, Ούγγρους, Ρουμάνους, Βούλγαρους, Αλβανούς, Τσιγγάνους και Τούρκους (για να περιορισθούμε στις κυριότερες εθνικές ομάδες), από ορθόδοξους, καθολικούς, προτεστάντες και μουσουλμάνους, από λαούς με διαφορετικό παρελθόν και ιστορία που βρέθηκαν για μακρά χρονική περίοδο να συμβιώνουν στο πλαίσιο της οθωμανικής αυτοκρατορίας και αργότερα στο πλαίσιο ενός κατά το μάλλον ή ήττον κοινού πολιτικού συστήματος (με εξαίρεση πάλι την Ελλάδα). Η ιστορική, κοινωνική και πολιτισμική πολυμορφία του χώρου μελέτης αναδεικνύεται εκ νέου στο προσκήνιο, μετά την κατάρρευση των καθεστώτων που επεκράτησαν σ' αυτόν επί μία τεσσαρακονταετία, οδηγώντας στην ανάδυση κλασικών γεωγραφικών διαιρέσεων, ιστορικών σφαιρών επιρροής και εθνικιστικών κινημάτων.

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (2)

Όλες σχεδόν οι χώρες της περιοχής υπέστησαν σημαντικές πληθυσμιακές απώλειες κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Παράλληλα, οι μεταβολές των συνόρων και οι μετακινήσεις πληθυσμών κατά τη διάρκειά του -και αμέσως μετά τη λήξη του- απετέλεσαν κανόνα στην περιοχή, με αποτέλεσμα το μεταπολεμικό τοπίο να διαφοροποιείται σημαντικά αυτού του 1938-1939. Παρ' όλες τις μετακινήσεις αυτές, ισχυρές μειονότητες παρέμειναν ακόμη και μετά τον πόλεμο εκτός των "εθνικών" συνόρων των χωρών μελέτης: Ούγγροι στη Ρουμανία, Αλβανοί στη Γιουγκοσλαβία, Τούρκοι στη Βουλγαρία., Έλληνες στην Αλβανία κ.ο.κ. Σε αντίθεση με το Βόρεια και Κεντρικό τμήμα της Ανατολικής Ευρώπης -όπου η σχετική ομογενοποίηση επετεύχθη βασικά με την αποχώρηση των γερμανικών μειονοτήτων-, στα Βαλκάνια (με εξαίρεση την Ελλάδα) οι μειονότητες αποτελούσαν, μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1980, το 6-15% του πληθυσμού, ενώ μια από τις χώρες της περιοχής, η πρώην Γιουγκοσλαβία, αποτελείτο από ένα μωσαϊκό εθνικών ομάδων.

Μετά την κατάρρευση των «σοσιαλιστικών» καθεστώτων (1990-1991), στις χώρες εκείνες της Βαλκανικής όπου επεβίωναν ακόμη ισχυρές μειονοτικές ομάδες, σωρεία προβλημάτων θα αναδυθούν -της διαφορικής δημογραφικής εξέλιξης συνδράμουςας -, οδηγώντας σε κρίσεις δύσκολα ελεγχόμενες και σε νέες κοορτές μετακινούμενων πληθυσμών...

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (3)

Συνοψίζοντας τις δημογραφικές εξελίξεις της τελευταίας πεντηκονταετίας στην Ν.Α Ευρώπη, οφείλουμε να επισημάνουμε:

α) Την ανομοιογένεια των δημογραφικών συμπεριφορών του βαλκανικού χώρου και την ανάδειξη δύο καταρχήν βασικών ενοτήτων, με σαφώς διαφοροποιημένες διαδρομές και δομές. Η πρώτη ενότητα συμπεριλαμβάνει την Αλβανία, το Κοσσυφοπέδιο (αλλά και το δυτικό τμήμα της πΓΔ της Μακεδονίας και ένα πολύ μικρό τμήμα της Νότιο-δυτικής Σερβίας), ενώ η δεύτερη τον υπόλοιπο βαλκανικό χώρο (**Πίνακες 1-2**). Η πρώτη ενότητα διαφοροποιείται σαφώς, χαρακτηριζόμενη από νεανικές δημογραφικές δομές, υψηλή γονιμότητα-γεννητικότητα και βρεφική θνησιμότητα και υψηλούς μέσους ετήσιους ρυθμούς αύξησης του πληθυσμού. Τα **Διαγράμματα 1α-1γ** (πυραμίδες των βαλκανικών χωρών το 1950 και το 2007) αναδεικνύουν τις διαφοροποιημένες πληθυσμιακές δομές των εξεταζομένων χωρών. Αλβανία, Βοσνία- Ερζεγοβίνη και πΓΔΜ χαρακτηρίζονται από εξαιρετικά νεανικές δομές το 1950, στο βαθμό που οι τρεις αυτές χώρες βρίσκονται στο αρχικό στάδιο της δημογραφικής τους μετάβασης.

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (4)

Η πτώση της γεννητικότητας μόλις έχει ξεκινήσει και οι ηλικιακές ομάδες 0-14 ετών είναι πολυπληθέστατες (35-39% του συνολικού τους πληθυσμού). Αντιθέτως, στις άλλες βαλκανικές χώρες οι πληθυσμιακές πυραμίδες αρχίζουν να στενεύουν στην βάση τους (εξ' αιτίας της πτωτικής πορείας της γεννητικότητας στην διάρκεια του μεσοπολέμου) και το ειδικό βάρος της ομάδας των νέων (Πίνακας 2), αν και υψηλό, έχει ήδη περιορισθεί (27-29%). Μια πεντηκονταετία αργότερα, η Αλβανία (και το Κοσσυφοπέδιο, η πυραμίδα του οποίου ελάχιστα διαφοροποιείται από αυτήν της Αλβανίας) εξακολουθεί να παραμένει εξαίρεση, καθότι οι δημογραφικές της συμπεριφορές έχουν ελάχιστα μεταβληθεί. Οι λοιπές βαλκανικές χώρες χαρακτηρίζονται από «ώριμες» πλέον πληθυσμιακές δομές. Στο εσωτερικό της ομάδας αυτής η Ελλάδα και η Βουλγαρία διαφοροποιούνται ελαφρώς των υπολοίπων, στο βαθμό που οι πυραμίδες τους είναι πιο «γηρασμένες». Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι οι δύο αυτές χώρες έχουν και το υψηλότερο ποσοστό ηλικιωμένων (17,2-18,6%). Οι διαφοροποιημένες δημογραφικές δομές στην εκκίνηση (γύρω στο 1950) και οι μετέπειτα διαφοροποιημένες πορείες είχαν άμεσες επιπτώσεις και στους ρυθμούς αύξησης του πληθυσμού των χωρών της Ν.Α. Ευρώπης (**Διάγραμμα 2**): Η Αλβανία και το Κοσσυφοπέδιο τριπλασιάζουν σχεδόν τον πληθυσμό τους στην τελευταία πεντηκονταετία, ενώ η αύξηση στις άλλες χώρες κυμαίνεται από 15 έως 75% (η δε Βουλγαρία και η Ρουμανία έχουν ακόμη και μείωση του πληθυσμού τους την τελευταία δεκαετία).

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (5)

β) Τις διαβαθμισμένες, όσον αφορά την έκταση ανά χώρα, παρεμβάσεις στον τομέα του πληθυσμού, παρεμβάσεις που σε ορισμένες περιπτώσεις είχαν άμεσες επιπτώσεις στην πορεία των δημογραφικών συνιστωσών (και έμμεσες στις πληθυσμιακές δομές), με ακραίο παράδειγμα την προ-σοσιαλιστική Ρουμανία.

γ) Το γεγονός ότι όλες οι βαλκανικές χώρες έχουν πλέον ολοκληρώσει την επιδημιολογική τους μετάβαση, το πέρασμα δηλαδή από επίπεδα υψηλής θνησιμότητας, οφειλόμενης βασικά στις λοιμώδεις νόσους, σε επίπεδα σχετικά χαμηλής θνησιμότητας, όπου οι ασθένειες που συνδέονται με τον τρόπο ζωής και τη γήρανση παίζουν πλέον καθοριστικό ρόλο. Το αποτέλεσμα είναι, να έχουμε έως τις αρχές της δεκαετίας του '70, αφ' ενός μεν τη σημαντική μείωση **-Πίνακας 3-** των διαφορών ως προς τη μέση προσδοκώμενη ζωή στην γέννηση που καταγράφονται την επαύριον του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου στις βαλκανικές χώρες, αφετέρου δε την σχετική σύγκλιση των επιπέδων θνησιμότητας στις τέσσερις μεγάλες ενότητες της ηπείρου μας (βόρεια, δυτική, νότια και ανατολική Ευρώπη).

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (6)

Μετά τα τέλη όμως της δεύτερης μεταπολεμικής δεκαετίας, ιδιαίτερα δε μετά το 1975-80, οι πορείες της θνησιμότητας είναι αποκλίνουσες στις βαλκανικές (της Ελλάδας εξαιρουμένης) και κεντρο-ανατολικές χώρες, από την μια μεριά και τις χώρες του βορειοδυτικού και νοτίου τμήματος της ηπείρου από την άλλη: Όταν στην υπόλοιπη Ευρώπη αναπτύσσονται προοδευτικά μέσα καταπολέμησης των νέων παθολογιών, με άμεσα αποτελέσματα στον διαρκή αγώνα εναντίον του θανάτου, οι βαλκανικές χώρες, όπως και η πλειονότητα των άλλων πρώην σοσιαλιστικών χωρών, αδυνατούν να προσαρμοσθούν στην νέα πραγματικότητα **(Πίνακες 4-5)**. Η ανοδική πορεία της μέσης προσδοκώμενης ζωής στην γέννηση -αλλά και σε όλες τις ηλικίες εκτός της ομάδας των νέων 0-14 ετών - ανακόπτεται προοδευτικά και οι πιθανότητες θανάτου τείνουν να αυξηθούν στις παραγωγικές (15-64 έτη) ηλικίες.

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (7)

Φυσικά, όπως ήταν αναμενόμενο, οι επιπτώσεις των πρόσφατων πολιτικών και κοινωνικο-οικονομικών ανακατατάξεων στα συστήματα υγείας σε όλες τις βαλκανικές χώρες (με εξαίρεση την Ελλάδα) είχαν τραγικές επιπτώσεις στην θνησιμότητα, οδηγώντας στην σταθεροποίηση ή ακόμη και στην μείωση της μέσης προσδοκώμενης στην γέννηση ζωής ανάμεσα στο 1990 και το 1995-1996. Τα δεδομένα των τελευταίων ετών αφήνουν να διαφανεί μια αναστροφή των πρότερων τάσεων. Η αύξηση όμως αυτή της μέσης προσδοκώμενης ζωής στην γέννηση σε όλες τις πρώην σοσιαλιστικές χώρες της Βαλκανικής (αύξηση που συντελείται με σαφώς διαφοροποιημένους ρυθμούς -ταχύτερη στην Ρουμανία και την Σλοβενία, ασήμαντη στην πρώην Ο.Δ.Γ.) δεν είναι ικανή να περιορίσει τις υπάρχουσες διαφορές ανάμεσα στις χώρες αυτές και την Ελλάδα (βλέπε την Ευρωπαϊκή Ένωση): Το 2000 οι άνδρες στην χώρα μας ζουν κατά μέσο όρο 3,7 περισσότερα χρόνια από τους Σλοβένους και 8,3 χρόνια από τους Ρουμάνους, οι δε Ελληνίδες 1,3 και 6,4 έτη αντίστοιχα. Τα διαθέσιμα δεδομένα δεν αφήνουν να διαφανεί επομένως η ύπαρξη ενός βαλκανικού δημογραφικού "προφίλ" όσον αφορά την θνησιμότητα. Τα Βαλκάνια, εξεταζόμενα ως προς την θνησιμότητα, χαρακτηρίζονται έτσι από έλλειψη ομοιογένειας, εν αντιθέσει με τις αναπαραγωγικές τους συμπεριφορές, που παρουσιάζουν κάποιες ενδείξεις σύγκλισης.

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (8)

δ) Το γεγονός ότι η εξέλιξη της πορείας της γονιμότητας στις περισσότερες βαλκανικές χώρες εγγράφεται βασικά στο πλαίσιο, αφ' ενός μεν, των μακροχρόνιων τάσεων που χαρακτηρίζουν τις αναπαραγωγικές συμπεριφορές στο σύνολο των ανεπτυγμένων περιοχών του πλανήτη μας, αφ' ετέρου, των παρεμβατικών πολιτικών. Ειδικότερα, μέχρι τα μέσα της δεύτερης μεταπολεμικής δεκαετίας (και μέχρι τα τέλη του 1970 ακόμη σε ορισμένες περιπτώσεις), η φιλελευθεροποίηση των εκτρώσεων (βασικής, αν όχι αποκλειστικής μεθόδου αντισύλληψης) και η έλλειψη ιδιαίτερης μέριμνας για την τεκνογονία και την οικογένεια (παρ' όλα τα πρώτα ληφθέντα μέτρα) συντείνουν στην πτωτική πορεία των δεικτών **(Διάγραμμα 3)**. Μετά το 1965 οι πολιτικές ενίσχυσης των γεννήσεων, συνοδευόμενες συνήθως από τον περιορισμό των εκτρώσεων -ή και γενικότερα της αντισύλληψης-, οδηγούν για κάποιο διάστημα στην ανακοπή της πτώσης και εξηγούν τις συχνές αναστροφές του δείκτη. Φυσικά, η κοινωνικο-οικονομική κρίση που αναδύεται μετά το 1980, προσλαμβάνοντας διαφορετική ένταση σε κάθε μια από τις βαλκανικές χώρες, δεν επιτρέπει την συνέχιση της υλοποίησης των στόχων των δημογραφικών πολιτικών τους, στο βαθμό που η σημαντική επιβράδυνση των ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης αποτελεί πλέον ανυπέρβλητο εμπόδιο.

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (9)

Οι καταβληθείσες προσπάθειες των παρελθόντων ετών για αύξηση του αριθμού των γεννήσεων, σταθεροποίηση των έγγαμων συμβιώσεων και βελτίωση των υγειονομικών συνθηκών καταρρέουν προοδευτικά, όταν οι κρατικοί προϋπολογισμοί συναντούν αυξανόμενες δυσκολίες, με άμεσο αποτέλεσμα την προοδευτική συρρίκνωση των διατιθεμένων πόρων για την στήριξη μέτρων δημογραφικής πολιτικής. Οι επιπτώσεις στην γεννητικότητα είναι άμεσες, και η ρήξη που καταγράφεται το 1990 με την ριζική αλλαγή του πολιτικού σκηνικού οδηγεί προοδευτικά -Πίνακας 6- στην κατάρρευση των δεικτών σχεδόν παντού (με μόνη εξαίρεση την Κροατία, και μερικώς την νέα Γιουγκοσλαβία και την πΓΔΜ) και στην ταχεία αύξηση της μέσης ηλικίας στην τεκνογονία -**Πίνακας 7**-. Βάσιμα δυνάμεθα να αποδώσουμε την κάθετη πτώση των συνθετικών δεικτών στην Βουλγαρία και Ρουμανία στο σοκ της μετάβασης και στην πλήρη εγκατάλειψη των μέτρων ενίσχυσης της οικογένειας μετά το 1990-1991.

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (10)

Αντιθέτως, η ήπια πτώση των δεικτών στην νέα Γιουγκοσλαβία και την πΓΔΜ, δύναται να αποδοθεί μερικώς και εμμέσως στην βραδύτητα του περάσματος στην οικονομία της αγοράς, στην παντελή σχεδόν απουσία μέτρων ενίσχυσης της γονιμότητας, στην προ του 1990 περίοδο και στην ανάδυση του εθνικισμού (η τελευταία αυτή παράμετρος υποθέτουμε ότι έχει παίξει σημαντικό ρόλο και στη μερική και παροδική ανόρθωση της γονιμότητας στην Κροατία). Οι πρότερες εξελίξεις οδηγούν τον συνθετικό δείκτης γονιμότητα στις αρχές της τρέχουσας δεκαετίας (2007) σε επίπεδα σαφώς χαμηλότερα από τα διασφαλίζοντα την ανανέωση των γενεών (2,1-2,2 παιδιά ανά γυναίκα στις βαλκανικές χώρες) και στην σύγκλιση των επιπέδων της ετήσιας γονιμότητας (**Πίνακας 6**). Ενδεικτικά, εάν στις αρχές του 1990 οι διαφορές ανέρχονταν σε 1,6 παιδιά/γυναίκα (Αλβανία-μέγιστο 3,0/ Ελλάδα, ελάχιστο 1,4), μια εικοσαετία αργότερα η διαφορά αυτή έχει διαιρεθεί δια του 2 (2,0 παιδιά/γυναίκα στην Αλβανία, 1,3-1,5 σε 9 από τις 11 εξεταζόμενες βαλκανικές χώρες).

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (11)

Ταυτόχρονα, διαφαίνεται παντού μια σχετική σταθεροποίηση της διαγενεακής γονιμότητας στις νεότερες γενεές (1955-1960) με μικρές διακυμάνσεις γύρω από τα δύο παιδιά ανά γυναίκα (**Πίνακας 8**)-. Φυσικά η Αλβανία εξακολουθεί να αποτελεί ιδιαίζουσα περίπτωση, σαφώς διαφοροποιούμενη όλων των χωρών της ηπείρου μας (2,6 παιδιά για τις γυναίκες που γεννήθηκαν γύρω στο 1965), εξ' αιτίας της ύστερης εισόδου της στην διαδικασία της δημογραφικής μετάβασης. Εν κατακλείδι, η σχετική τάση ομογενοποίησης του βαλκανικού χώρου οφείλεται βασικά στην υποχώρηση της γονιμότητας στις χώρες εκείνες που διακρίνονταν από τον ιδιαίτερα υψηλό μέσο αριθμό παιδιών/γυναίκα. Οι σημαντικές διαφορές που καταγράφονται πριν μια πεντηκονταετία περίπου τείνουν να εκλείψουν με τις γενεές που γεννήθηκαν γύρω στο 1960 και ολοκληρώνουν την γονιμότητα τους στην πρώτη περίοδο που έπεται της αποσύνθεσης του ευρύτερου γεωπολιτικού χώρου της Ανατολικής Ευρώπης.

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (12)

ε) Την ιδιαιτερότητα της νοτιο-ανατολικής Ευρώπης όσον αφορά την γαμηλιότητα, γαμηλιότητα που παραμένει μέχρι τα τέλη της προηγούμενης δεκαετίας σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα -συρρικνωμένα ποσοστά αγάμων και πρώιμη γαμηλιότητα, αντικατοπτρίζοντας τόσο την εντονότερη γαμηλιότητα των γενεών όσο και τις χαμηλές ηλικίες στην σύναψη του πρώτου γάμου, χαρακτηριστικά για τα οποία διεκρίνετο η ανατολική Ευρώπη ήδη από τις αρχές του αιώνα μας (**Πίνακες 9 και 10**). Οι βαλκανικές χώρες διατήρησαν έτσι μέχρι και τις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας τα βασικά στοιχεία που σε αδρές γραμμές τις διαφοροποιούσαν, ήδη από τις αρχές του αιώνα μας, από την βόρεια και δυτική Ευρώπη, την πρώιμη δηλαδή και έντονη γαμηλιότητα τους.

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (13)

Οι έγγαμες συμβιώσεις κυριαρχούν παντού με αποτέλεσμα την ύπαρξη ενός και μόνον κυρίαρχου μοντέλου οικογένειας, σε αντίθεση με την βόρεια και δυτική Ευρώπη που χαρακτηρίζεται πλέον από πολυμορφία. Φυσικά, οι αλλαγές στην διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας είναι ταχύτατες: Οι συνθετικοί δείκτες γαμηλιότητας των γυναικών (πρώτοι γάμοι) καταρρέουν (πτώση της τάξης του 30-50%) και η μέση ηλικία στον πρώτο γάμο αυξάνεται κατά 1-2 χρόνια (**Πίνακας 10**). Το βάθος του χρόνου είναι όμως εξαιρετικά μικρό για να μπορέσουμε να διατυπώσουμε κάποιες υποθέσεις σχετικά με την εξέλιξη της γαμηλιότητας. Εκείνο που είναι σίγουρο είναι ότι η επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών και η αυξημένη ανεργία των νέων στις πρώην σοσιαλιστικές χώρες της βαλκανικής χερσονήσου κατά την πρώτη φάση της μετάβασης προς την οικονομία της αγοράς, σε συνάρτηση με την κρίση της κατοικίας και την κατάρρευση του κράτους πρόνοιας, οδήγησαν τα νέα ζευγάρια στις χώρες αυτές να αναβάλλουν την σύναψη ενός πρώτου γάμου. Είναι όμως ακόμη άδηλο εάν -και κατά πόσο- πρόκειται απλώς και μόνον για μια αλλαγή στο ημερολόγιο της γαμηλιότητας ή αν η αναβολή αυτή συνοδεύεται και από την προοδευτική αλλαγή των μέχρι πρόσφατα κυριάρχων προτύπων και αξιών...

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (14)

στ) Την ελεγχόμενη και περιορισμένη κινητικότητα των πληθυσμών (εξωτερική μετανάστευση). Η πρώην Ανατολική Ευρώπη - με μόνη εξαίρεση τη Γιουγκοσλαβία στα Βαλκάνια, ήταν μέχρι τα τέλη του 1980 μια ευρύτατη περιοχή που χαρακτηριζόταν, σε αντίθεση με τις έντονες μετακινήσεις στο εσωτερικό της κάθε μιας από τις χώρες που την αποτελούσαν, από ελεγχόμενες και περιορισμένης έντασης εξωτερικές μεταναστεύσεις. Οι πρόσφατες αλλαγές και το επάγωγο άνοιγμα των συνόρων οδήγησαν αρχικά στην ανάπτυξη σεναρίων και συγκρατημένων φόβων στις όμορες δυτικοευρωπαϊκές χώρες για μαζική και μη ελεγχόμενη μετανάστευση προς αυτές. Μια δεκαπενταετία όμως μετά τη πτώση του τείχους του Βερολίνου οι πρώτες ανησυχίες έχουν σημαντικά περιορισθεί. Τα προβλεπόμενα από ορισμένους κύματα μη ελεγχόμενης μαζικής μετανάστευσης - αν εξαιρέσουμε φυσικά την Αλβανία- ουδέποτε παρατηρήθηκαν, και τα ληφθέντα από τις “επαπειλούμενες” κοινοτικές χώρες μέτρα συνέτειναν ασφαλώς σημαντικά στη μη ανάπτυξη τέτοιων μαζικών μετακινήσεων. Αντιθέτως, άλλες μη αναμενόμενες και μη προβλεπόμενες μετακινήσεις (βλ. πρόσφυγες, εσωτερικά μετακινούμενα άτομα) αναπτύχθηκαν ταχύτατα.

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (15)

Η εκτίμησή του συνόλου των μετακινήσεων της δεκαετίας 1991-2001 είναι προβληματική στο βαθμό που τόσο οι πρώην σοσιαλιστικές χώρες των Βαλκανίων όσο και οι χώρες-μέλη της Ε.Ε. (χώρες υποδοχής) δεν δύνανται να παράσχουν αξιόπιστα στατιστικά δεδομένα: Η παράνομη μετανάστευση προς τις δυτικοευρωπαϊκές χώρες, αν και δεν πήρε τις διαστάσεις φυγής (με εξαίρεση, όπως προαναφέρθηκε την μετανάστευση από την Αλβανία), έχει αναπτυχθεί μη δυνάμενη να συλληφθεί στατιστικά (βλέπε ενδεικτικά την ελληνική κατάσταση)... Τέλος οφείλουμε να επισημάνουμε ότι, οι μεταναστεύσεις που αναπτύχθηκαν στην ίδια περίοδο ήταν πολυδιάστατες και δεν ακολούθησαν μόνον το κλασσικό σχήμα Βαλκάνια -->δυτική Ευρώπη. Πολλές βαλκανικές χώρες δέχθηκαν ταυτόχρονα “ξένους” πληθυσμούς: πρόσφυγες, παλιννοστούντες, εθνικές μειονότητες, οικονομικούς μετανάστες από λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές γειτονικών ηπείρων οι οποίοι δεν μπόρεσαν να υλοποιήσουν το πέρασμά τους στη δύση...

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (16)

Ασφαλώς οι προκληθείσες από την πρώτη γιουγκοσλαβική κρίση -και δευτερευόντως από την κρίση του Κοσσυφοπεδίου- μετακινήσεις αποτελούν, μαζί με την μαζική μετανάστευση των Αλβανών της Αλβανίας, τον κύριο όγκο του μετά το 1990 κύματος εξόδου από τις Βαλκανικές πρώην σοσιαλιστικές χώρες. Η Ύπατη Αρμοστεία, βασισμένη σε στοιχεία που έδωσαν οι χώρες υποδοχής, εκτιμά -τέλη 1996- σε 620.000 τους πολίτες της πρώην Γιουγκοσλαβίας που κατέφυγαν σε άλλες -μη βαλκανικές- ευρωπαϊκές χώρες, η πλειονότητα των οποίων έχει ήδη (2000) επιστρέψει στην χώρα τους. Στους 620.000 αυτούς μετακινηθέντες θα πρέπει να προστεθούν οι πρόσφυγες και οι εκτοπισμένοι στα κράτη που δημιουργήθηκαν από την διάλυση της πρώην Γιουγκοσλαβίας (**Πίνακας 11**), ως και η μετανάστευση των Αλβανόφωνων του Κοσσυφοπεδίου της περιόδου 1991-1997 (εκτιμάται ότι άνω των 200.000 κατοίκων της περιοχής αυτής την εγκατέλειψαν για να καταφύγουν, στην πλειονότητά τους σε χώρες της κεντρικής και βόρειας Ευρώπης). Το σύνολο των προαναφερθέντων στοιχείων μας δίδει μια σαφή συνολική εικόνα των κοσμογονικών μετακινήσεων που συντελέσθηκαν στα Δυτικά Βαλκάνια στην περίοδο 1991-1997.

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (7)

Η κρίση του Κοσσυφοπεδίου προκάλεσε το δεύτερο κύμα των μαζικών πληθυσμιακών μετακινήσεων στην νότια βαλκανική. Η Ύπατη Αρμοστεία εκτιμά ότι 350.000 άτομα εγκατέλειψαν στην διάρκεια του 1998 και στο πρώτο τρίμηνο του 1999 την κατοικούμενη από αλβανόφωνους κυρίως επαρχία αυτή της νέας Γιουγκοσλαβίας, και σε αυτούς προσετέθησαν 820.000 μετακινηθέντες στο τρίμηνο των νατοϊκών βομβαρδισμών. Οι επιπτώσεις των μετακινήσεων αυτών στις όμορες χώρες ήταν σημαντικές (462.000 περίπου άτομα κατέφυγαν προσωρινά στην Αλβανία, 228.000 στην πΓΔΜ και 45.000 στο Μαυροβούνιο). Οι χώρες της Ε.Ε., οι Η.Π.Α. και ο Καναδάς δέχθηκαν αντιθέτως περιορισμένο αριθμό προσφύγων (30.000), ενώ 66.000 άτομα κατέφυγαν προσωρινώς σε άλλες χώρες. Η επιστροφή από τις όμορες χώρες του συνόλου σχεδόν των μετακινηθέντων αλβανόφωνων πληθυσμών συντελέσθηκε τάχιστα στο δεύτερο ήμισυ του 1999, των δε καταφυγόντων σε μη όμορες χώρες στην διάρκεια του 2000. Αντιθέτως, η πολιτική λύση που δόθηκε στο Κοσσυφοπέδιο τον Ιούνιο του 1999 οδήγησε στους αμέσως επόμενους μήνες στη μαζική μετανάστευση του σερβικού πληθυσμού της επαρχίας αυτής (και δευτερευόντως των υπολοίπων μειονοτικών ομάδων) προς την Κεντρική Σερβία και το γειτονικό Μαυροβούνιο, μετανάστευση που συνεχίσθηκε με μειωμένη ένταση μέχρι και τους πρώτους μήνες του 2000. Εκτιμάται έτσι ότι σχεδόν 188.000 άτομα (τα 3/4 σχεδόν των καταγεγραμμένων στην τελευταία απογραφή πληθυσμού –1991- μη αλβανόφωνων κατοίκων) εγκατέλειψαν το Κοσσυφοπέδιο καταφεύγοντας στην Σερβία και το Μαυροβούνιο.

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (17)

Οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις των προαναφερθεισών μεταναστεύσεων στην νέα Γιουγκοσλαβία είναι ιδιαίτερα σημαντικές, σε συνδυασμό με την πολιτική της Δύσης (μέχρι τα μέσα του 2001) έναντι της χώρας αυτής. Η πρώην Ο.Δ.Γ. στην διάρκεια της τρέχουσας δεκαετία υποχρεώθηκε να δεχθεί σχεδόν 700.000 σέρβους κυρίως πρόσφυγες από τις νέες όμορες της χώρες (Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κροατία και Κοσσυφοπέδιο). Στην απογραφή του 1996 (Απογραφή προσφύγων και άλλων θιγόντων από τον πόλεμο ατόμων) απογράφηκαν 646.000 άτομα (το 6,3% του πληθυσμού της Σερβίας και το 4,5% του Μαυροβουνίου). Οι πλέον πρόσφατες εκτιμήσεις (μέσα 2000) δίδουν 480.000 πρόσφυγες και 180.000 εκτοπισμένα άτομα. Αν λάβουμε υπόψη την παρούσα κρίσιμη οικονομική της κατάσταση της Ο.Δ.Γ. –ως και τις μεσοπρόθεσμες οικονομικές προοπτικές της χώρας αυτής, οι μετακινηθέντες πληθυσμοί αποτελούν εν δυνάμει ένα μεταναστευτικό απόθεμα ιδιαίτερα σημαντικό σε περίπτωση χαλάρωσης αφενός μεν των προληπτικών μέτρων που έχουν λάβει οι χώρες- μέλη της Ε.Ε. για τον περιορισμό της εισόδου των οικονομικών μεταναστών από την πρώην ανατολική Ευρώπη, αφετέρου δε της απομόνωσης της νέας Γιουγκοσλαβίας.

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (18)

Εκ των προαναφερθέντων συνάγεται ότι, η κατάρρευση των επικρατούντων καθεστώτων, η άρση των διαχωριστικών συνόρων και οι συγκρούσεις στην δυτική Βαλκανική οδήγησαν σε μια τεράστια κινητικότητα στην Ν.Α. Ευρώπη (εκτιμάται ότι στη τελευταία δεκαπενταετία μετακινήθηκε από τις προαναφερθείσες χώρες ο διπλάσιος σχεδόν αριθμός ατόμων με αυτόν που τις εγκατέλειψε στη διάρκεια της προηγούμενης τεσσαρακονταπενταετίας). Οι περισσότερες από τις βαλκανικές χώρες είχαν σαφώς αρνητικά μεταναστευτικά ισοζύγια (ιδιαίτερα η Ρουμανία και η Αλβανία - η τελευταία απώλεσε ήδη σχεδόν το 1/3 του εργατικού της δυναμικού). Ταυτόχρονα οφείλουμε να υπενθυμίσουμε την ύπαρξη ακόμη ισχυρών μεταναστευτικών πιέσεων και δυναμικού: Οι εθνικές μειονότητες που βρίσκονται εκτός των συνόρων της “μητέρας-πατρίδας” αποτελούν αναμφισβήτητα σε κάθε κρίση ένα σημαντικό απόθεμα (Ουγγρική στη Ρουμανία και την Βοϊβοντίνη, αλβανική στην νέα Γιουγκοσλαβία και την ΠΓΔΜ, τουρκική στην Βουλγαρία- για να περιορισθούμε στις πολυπληθέστερες εξ αυτών-), ενώ παράλληλα η οικονομική κρίση που συνταράσσει τις περισσότερες από τις χώρες αυτές αποτελεί αναμφισβήτητα έναν παράγοντα αστάθειας και αβεβαιότητας που δύναται να πυροδοτήσει στο άμεσο μέλλον νέες μεταναστεύσεις. Γεγονός πάντως παραμένει ότι οι αρχικοί φόβοι για μαζική και μη ελεγχόμενη φυγή προς τη Δύση (με μόνη εξαίρεση την ολιγοπληθή Αλβανία) δεν επιβεβαιώθηκαν μέχρι σήμερα και ότι σημαντικά τμήματα του πληθυσμού των περισσότερων χωρών αποτελούν εν δυνάμει μεταναστευτικά αποθέματα τα οποία δύναται να ενεργοποιηθούν τάχιστα.

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (19)

Κλείνοντας το κεφάλαιο αυτό οφείλουμε παράλληλα να επισημάνουμε: α) τα όρια των συγκριτικών αναλύσεων, όταν οι ανομοιογενείς δημογραφικές συμπεριφορές συχνότατα συγκαλύπτονται –βλέπε ενδεικτικά το παράδειγμα της πρώην ενωμένης Γιουγκοσλαβίας, ή ακόμη και της νέας Γιουγκοσλαβίας- από τους μέσους εθνικούς όρους (ενώ παράλληλα τα δημογραφικά σύνορα τέμνουν τα εθνικά) και β) την ανάδειξη πρόσφατα εξαιρετικών ιστορικών συγκυριών, όπου η μεταβλητή “πληθυσμός” αναδεικνύεται ως κυρίαρχη (βλ. ενδεικτικά Κοσσυφοπέδιο και μετέπειτα πΓΔΜ). Στο πλαίσιο αυτό οι διαφοροποιημένοι ρυθμοί πληθυσμιακής αύξησης και το αυξανόμενο διαχρονικά ειδικό βάρος του αλβανικού πληθυσμού (βλ. η χωρική συγκέντρωση των Αλβανών της Ο.Δ.Γ. και της πΓΔΜ σε όμορες με την “μητέρα–πατρίδα” περιοχές), αποτελούν διαπραγματευτικό πλεονέκτημα και ισχυρότατο επιχείρημα στα χέρια των ομάδων εκείνων, οι οποίες έχοντας υιοθετήσει αλυτρωτικές θέσεις, πιέζουν για την αποδοχή του σεβασμού της αρχής της αυτοδιάθεσης, στοχεύοντας μεσοπρόθεσμα στον επανασχεδιασμό των συνόρων στο νοτιοδυτικό τμήμα των Βαλκανίων. Το διακύβευμα είναι σημαντικό και οι αντιδράσεις της μειοψηφούσας εθνότητας στο πλαίσιο της πΓΔΜ δύνανται να οδηγήσουν σε ένα νέο φαύλο κύκλο βίας, που κινδυνεύει να αποσταθεροποιήσει την όλη περιοχή...

Οι δημογραφικές εξελίξεις στα Βαλκάνια (20)

Έτσι, όλως περιέργως, στα τέλη της χιλιετίας μας, οι αριθμοί αποκτούν απρόσμενη δύναμη και χρησιμοποιούνται ως ισχυρότατο επιχείρημα στο πλαίσιο στρατηγικών υλοποίησης αλτρωτικών στόχων. Η ανάδυση όμως των δημογραφικών συνιστωσών ως κυρίαρχων, με την συνακόλουθη επικράτηση της λογικής του “πλήθους” κινδυνεύει να δυναμιτίσει μεσοπρόθεσμα την νοτιοανατολική Ευρώπη. Οι βαλκανικές χώρες, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, δεν είναι εθνολογικά ομοιογενείς. Η χρησιμοποίηση επιλεκτικά γεωγραφικών κλιμάκων αναφοράς, αναδεικνύει (ή αντιθέτως αποκρύπτει) την ύπαρξη μη ενσωματωμένων μειονοτικών πόλων με ισχυρές χωρικές συγκεντρώσεις και το αίτημα για αυτονομία (ή ακόμη και αυτό του δικαιώματος αυτοδιάθεσης) κερδίζει συνεχώς έδαφος. Λαμβάνοντας υπόψη τα διακυβευόμενα στην περιοχή διεθνή συμφέροντα, το κοντινό και απώτερο βαλκανικό παρελθόν, τις ιδιάζουσες συνθήκες κάτω από τις οποίες συντελείται η μετάβαση στην οικονομία της αγοράς και την σχετική αδυναμία παρέμβασης των διεθνών οργανισμών, η βαλκανική χερσόνησος τείνει να εισέλθει σε μακρά περίοδο αποσταθεροποίησης και κρίσης, συμπαρασύροντας ακόμη και χώρες, όπως η Ελλάδα, οι οποίες στην διάρκεια των τελευταίας πεντηκονταετίας ακολούθησαν ριζικά διαφορετικές διαδρομές.

Παράρτημα

Εδαφικές μεταβολές & Μεταβολές Πληθυσμού (1)

Εδαφικές μεταβολές ως συνέπεια του Β' παγκοσμίου πολέμου								
Εδαφικά κέρδη (km ²)								
		Λ.Δ.Γερμανίας R.D.A	Βουλγαρία Bulgarie	Πολωνία Pologne	Τσεχοσλοβακία Tchécoslovaquie	Γιουγκοσλαβία Yougoslavie	ΕΣΣΔ URSS	Σύνολο Total
Εδαφικές απώλειες Pertes de territoires	Ουγγαρία-Hongrie				62			62
	Πολωνία- Pologne						179673	179673
	Ρουμανία-Roumanie		7694				49813	57507
	Τσεχο/βακία- Tchécoslovaquie						12724	12724
	Γερμανία-Allemagne	107793		7195			13196	128184
	Άλλες χώρες- Autres pays			1890		8259		10149
	Σύνολο-Total	107793	7694	9085	62	8259	255406	388299
Πηγή: Ch. Blayo (1966)								
Μεταβολές του εκτιμώμενου πληθυσμού (1938-1945) στις Ανατολικές χώρες και στην Ελλάδα (.000)								
Πληθυσμός - Population (.000)								
		Βουλγαρία Bulgarie	Ουγγαρία Hongrie	Πολωνία Pologne	Ρουμανία Roumanie	Τσεχοσλοβακία Tchécoslovaquie	Γιουγκοσλαβία Yougoslavie (RSFY)	Ελλάδα Grèce
Πληθυσμός στα τέλη του 1938 (σύνορα της εποχής) Population. à la fin de 1938 (territoire de l'époque)		6270	9200	34800	19850	15310	15490	7180
Μεταβολές συνόρων - Modifications territoriales		320		-3600	-4180	-700		
Φυσική αύξηση - Accroissement naturel		420	320	200	590	575	1200	320
Θνησιμότητα εξαιτίας του πολέμου - Surmortalité provoquée par la guerre		-20	-420	-4300	-460	-365	-1700	-160
Μετακινήσεις πληθυσμών - Transferts de population		-50	10	-3200	-250	-1060	-350	(-120)
Πληθυσμός κατά τα τέλη του 1945 (σύνορα της εποχής) * Population à la fin de 1945 (territoire de l'époque)		6940	9110	23900	15550	13760	14640	7340
Εκτός της Τσεχοσλοβακίας για την οποία ο πληθυσμός δίδεται στα πλαίσια των προ της συμφωνίας του Μονάχου σύνορα (sauf pour la Tchécoslovaquie ou il s'agit du territoire antérieur aux accords de Munich)								
Πηγές: Ch. Blayo op.cit., V. Valaoras (1960) και Υπ. Ανασυγκρότησης (1977)								

Εδαφικές μεταβολές & Μεταβολές Πληθυσμού (2)

Μεταβολές του πληθυσμού (1945-1949) στις Ανατολικές χώρες και στην Ελλάδα (.000)								
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (.000) / POPULATION (.000)								
	π.Λ.Δ.Γ. RDA	Βουλγαρία Bulgarie	Ουγγαρία Hongrie	Πολωνία Pologne	Ρουμανία Roumanie	Τσεχοσλοβακία Tchécoslovaquie	Γιουγκοσλαβία Yougoslavie	Ελλάδα Grèce
Πληθυσμός στα τέλη του 1945 - Pop. à la fin de 1945 (territoire de l'époque)	-	6940	9110	23900	15550	12100	14640	7340
Θνησιμότητα- Mortalité (ο/οο)								
1946	-	13,7	15,0	-	18,0	14,1	-	
1947	-	13,4	12,9	11,4	-	12,1	12,7	
1948	15,2	12,6	11,6	11,2	15,6	11,5	13,5	
1949	13,3	11,7	11,4	11,6	13,7	11,9	13,5	
Γεννητικότητα- Natalité (ο/οο)								
1946	10,4	25,6	18,7	23,8	24,8	22,7	-	
1947	13,1	24,1	20,6	26,2	23,4	24,2	26,7	
1948	12,8	24,6	21,0	29,3	23,9	23,4	28,2	
1949	14,5	24,7	20,6	29,7	27,6	22,4	30,1	
Φυσική Αύξηση- Accroissement naturel (ο/οο)								
1946	-	11,9	3,7	-	6,8	8,6	-	
1947	-	10,7	7,7	14,8	-	12,1	14,0	
1948	-2,4	12,0	9,4	18,1	8,3	11,9	14,7	
1949	1,2	13,0	9,2	18,1	13,9	10,5	16,6	
Πληθυσμός κατά τα τέλη του 1949 - Population à la fin de 1949 (territoire de l'époque)	17444	7223	9294	24617	16198	12364	16240	7500*
Συνολική μεταβολή (1945-49)		283	184	717	648	264	1600	160
Variation totale (1945-49)		+4,1%	+2,0%	+3,0%	+4,2%	+2,2%	+10,9%	+2,2%
Συνολική αύξηση- Accroissement total (ο/οο)		13,4	6,7	9,8	13,6	7,2	34,5	
Πηγές: Jr. Combs (1960), E. Szabady-K. Tekse, R. Pressat (1966), G. Frumkin (1951), Ch. Blayo και V. Valaoras, op. cit								
* Με την ενσωμάτωση των Δωδεκανήσεων (population de Dodecanese attachée en Grèce en 1947 incluse)								

Μειονότητες

Μειονότητες, % του συνολικού πληθυσμού*																					
Ελλάδα Grèce			Βουλγαρία Bulgarie		Ουγγαρία Hongrie			Πολωνία Pologne			Ρουμανία Roumanie		Τσεχοσλοβακία Tchécoslovaquie			Γιουγκοσλαβία Yougoslavie			Αλβανία Albanie		
	1928 (2)	1951 (2)		1956 (1)		1931 (2)	1955 (2)		1931 (2)	1949 (1)		1930 (1)	1956 (1)		1930 (1)	1961 (1)		1921 (1)	1961 (1)		1961 (2)
Ελληνες - Grecs	92,8	95,6	Βούλγαροι Bulgares	85,5	Ούγγροι- Hongrois	92,1	95,7	Πολωνοί - Polonais	69,0	94,0	Ρουμάνοι - Roumains	77,9	85,7	Τσεχοσλοβάκοι εκ των οποίων- dont Τσέχοι- Tchèques Σλοβάκοι - Slovaques	69,4	93,9	Γιουγκοσλάβοι- Yougoslaves εκ των οποίων- dont Σέρβοι - Serbes Κροάτες- Croates Σλοβένοι - Slovènes Μακεδόνες - Macédoines Μαυροβούνιοι - Monténégrins Βόσνιοι - Bosniaques Απροσδιόριστοι - Non specifics	83,0	89,1	Αλβανοί - Albanais	95,0
Άλλοι - Autres εκ των οποίων- dont	7,2	4,4	Άλλοι - Autres εκ των οποίων- dont	14,5	Άλλοι - Autres εκ των οποίων- dont	7,9	4,3	Άλλοι - Autres	31,0	6,0	Άλλοι - Autres εκ των οποίων- dont	22,1	14,3	Άλλοι - Autres εκ των οποίων- dont	30,6	6,1	Άλλοι - Autres εκ των οποίων- dont	17,0	10,9	Άλλοι - Autres εκ των οποίων- dont	5,0
Αλβανοί - Albanais	0,3	0,3	Μακεδόνες - Macédoines	2,5	Γερμανοί - Allemands	5,5	2,2				Ούγγροι- Hongrois	10,0	9,1	Γερμανοί - Allemands	23,6	1,0	Αλβανοί - Albanais	4,9		Ελληνες - Grecs	2,4
Αρμένιοι - Arméniens	0,5	0,1	Τούρκοι - Turcs	8,6							Γερμανοί - Allemands	4,4	2,2	Ούγγροι- Hongrois	4,3	3,9	Ούγγροι - Hongrois	2,7		Μακεδόνες - Macédoines	0,9
Βλάχοι - Valaques	0,3	0,5	Τσιγγάνοι - Tziganes	2,6							Εβραίοι - Israelites	3,2	0,8				Τούρκοι - Turcs	1,0		Μαυροβούνιοι - Monténégrins	0,5
Βούλγαροι Bulgares	0,3	0,0									Τσιγγάνοι - Tziganes	1,7	0,6							Βλάχοι - Valaques	0,6
Εβραίοι - Israelites	1,0	0,0																			
Πομάκοι -Pomaks	-	0,2																			
Σλαβομακεδόνες - Slavomacédoines	1,3	0,5																			
Τούρκοι - Turcs	3,1	2,4																		Τσιγγάνοι- Tziganes	0,6

Πηγές: INSEE (1947), H. Poulton (1993), ΕΣΥΕ (1935/ 1958) και Ch. Blayo, op. cit

*Πληθυσμός εντός των συνόρων του 1960, εκτός της Πολωνίας για το 1931 και της Γιουγκοσλαβίας για το 1921 (Population dans les frontières de 1960 sauf pour la Pologne en 1931 et la Yougoslavie en 1921)

(1) Κατανομή αναλόγως της εθνότητας (Répartition selon l' appartenance ethnique)

(2) Κατανομή αναλόγως της μητρικής γλώσσας (Répartition selon la langue maternelle)

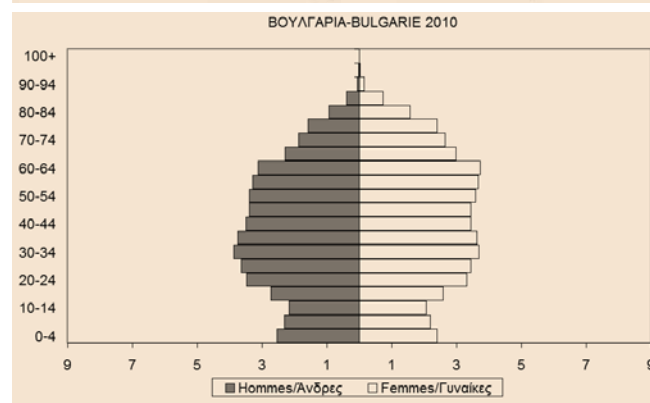
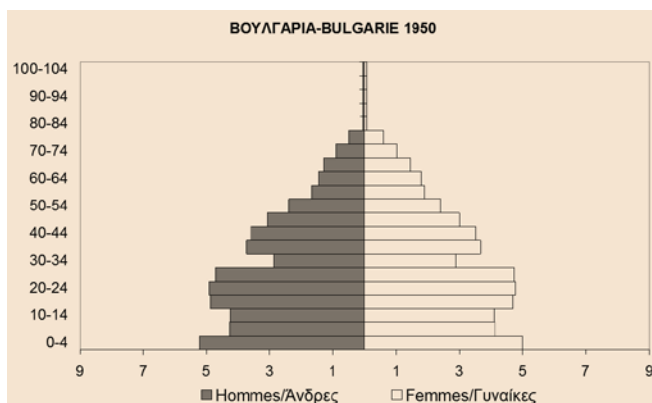
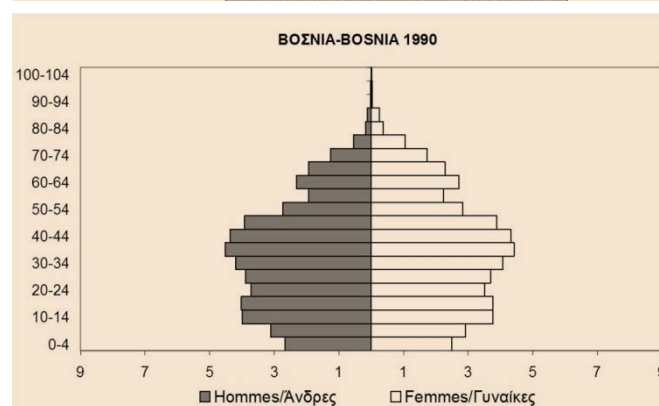
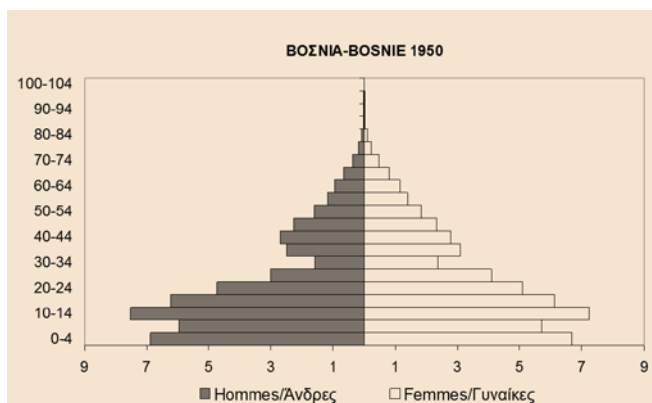
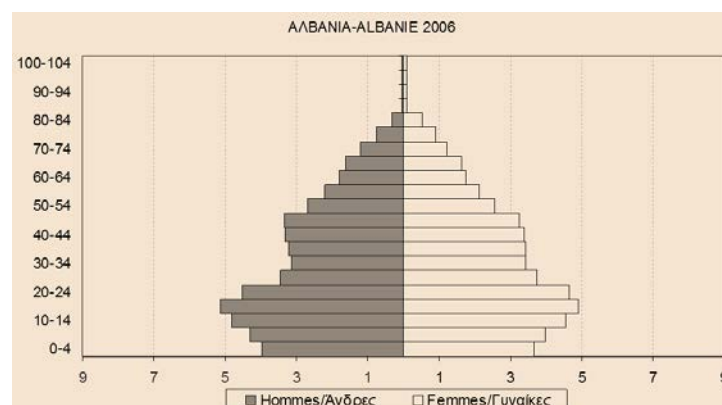
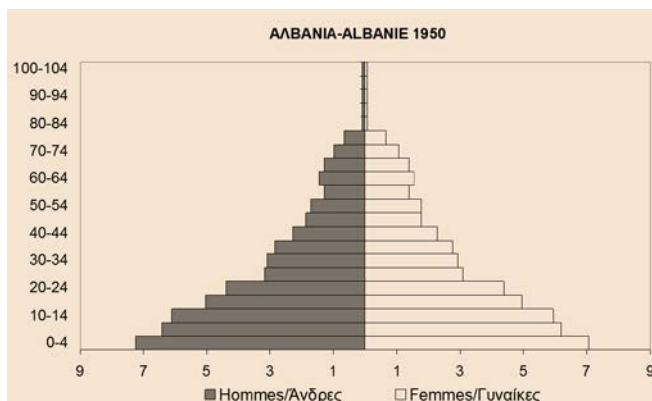
Πηγές: INSEE (1947), H. Poulton (1993), ΕΕΥΕ (1935/ 1958) και Ch. Blayo, op. cit

*Πληθυσμός εντός των συνόρων του 1960, εκτός της Πολωνίας για το 1931 και της Γιουγκοσλαβίας για το 1921 (Population dans les frontières de 1960 sauf pour la Pologne en 1931 et la Yougoslavie en 1921)

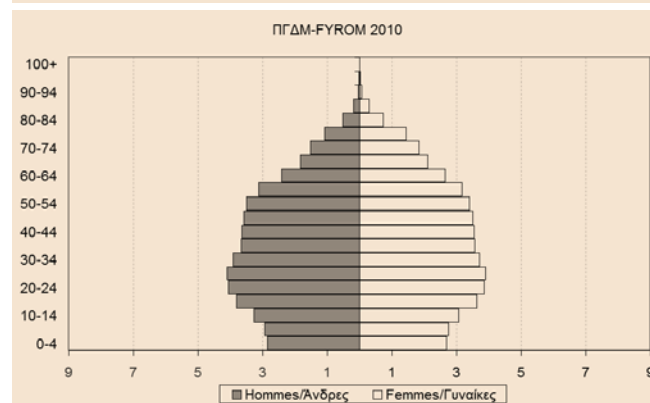
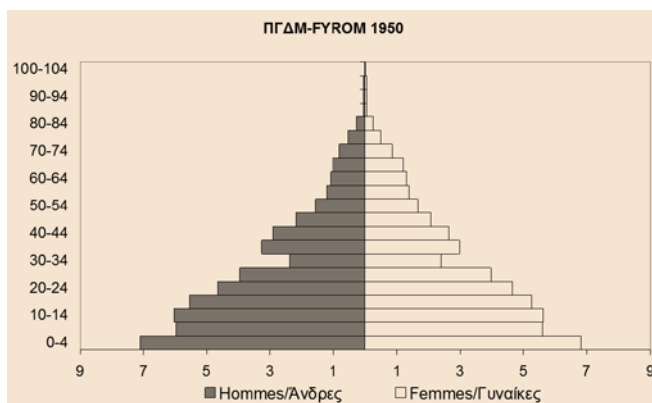
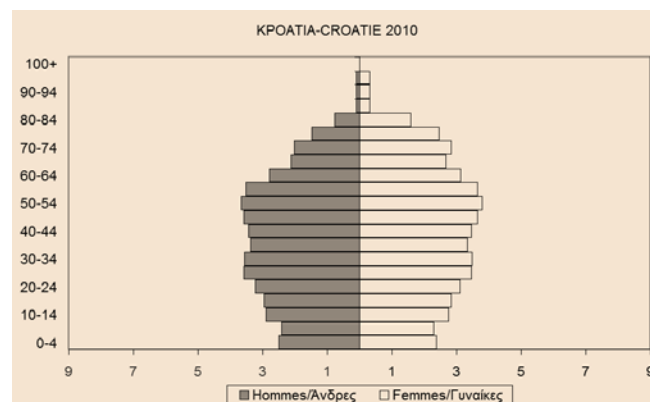
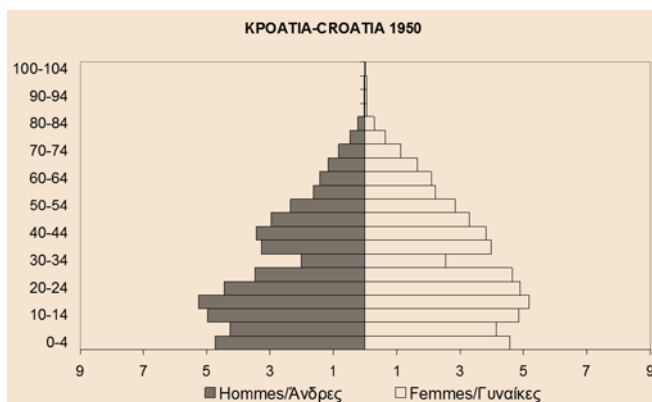
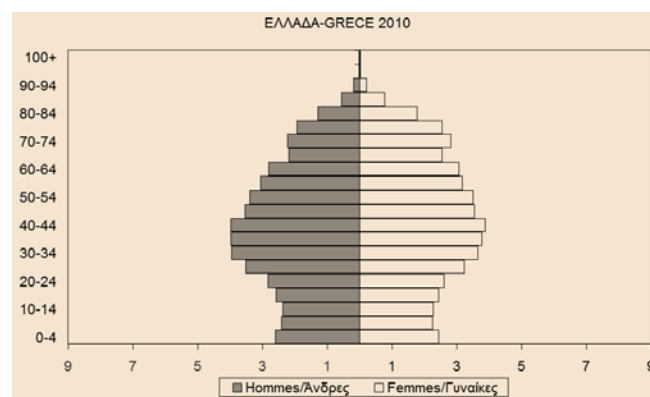
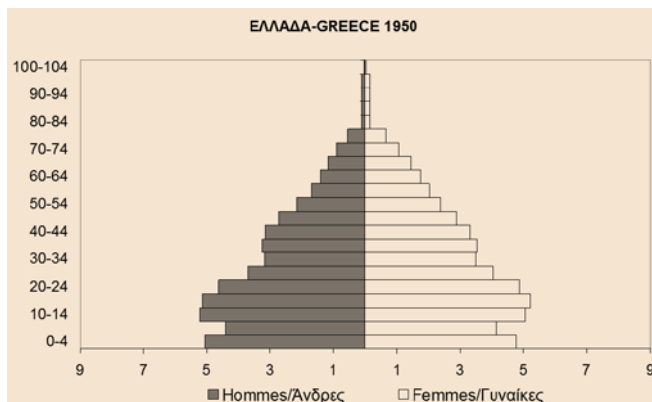
(1) Κατανομή αναλόγως της εθνότητας (Répartition selon l' appartenance ethnique)

(2) Κατανομή αναλόγως της μητρικής γλώσσας (Répartition selon la langue maternelle)

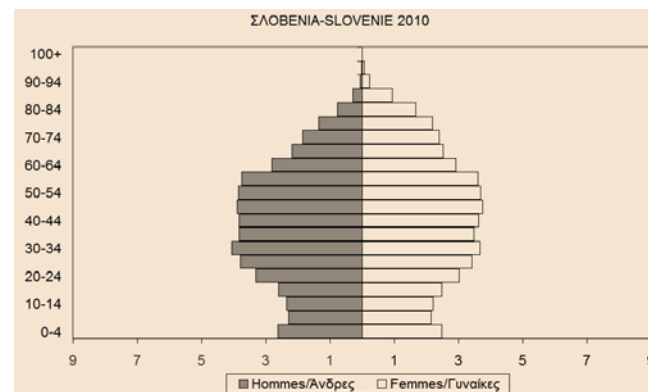
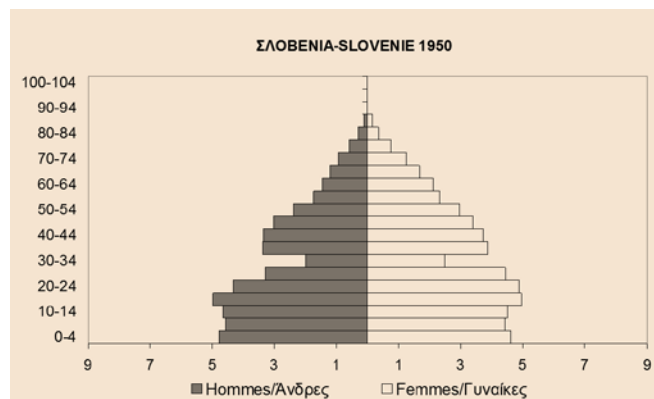
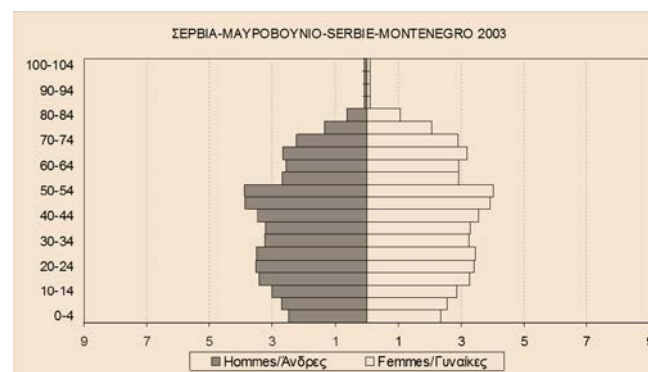
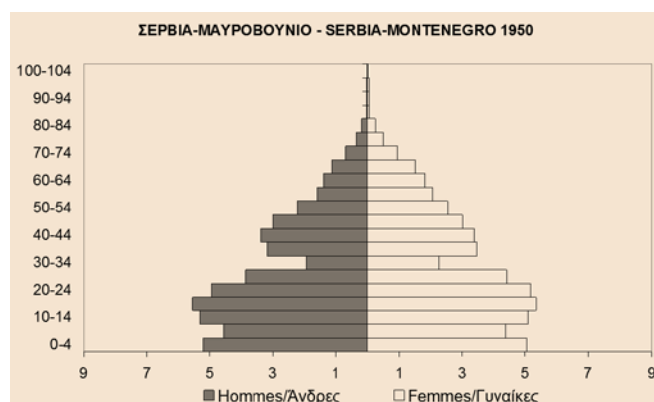
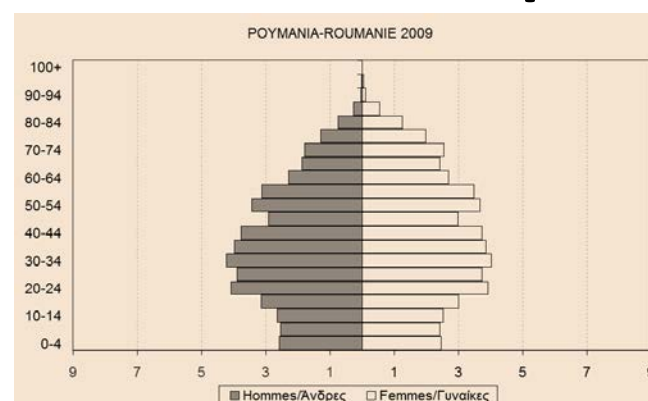
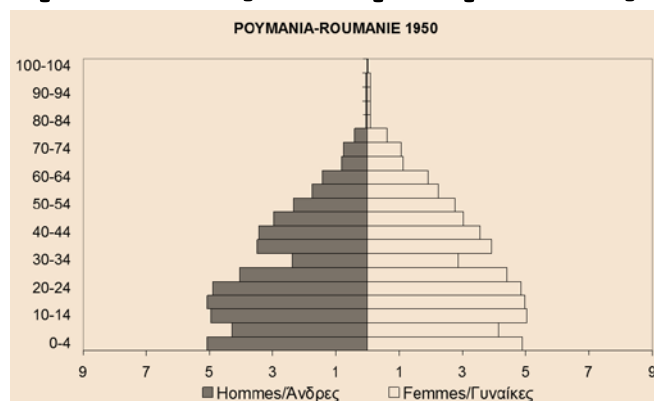
Πληθυσμιακές Πυραμίδες Βαλκανικών Χωρών (1)

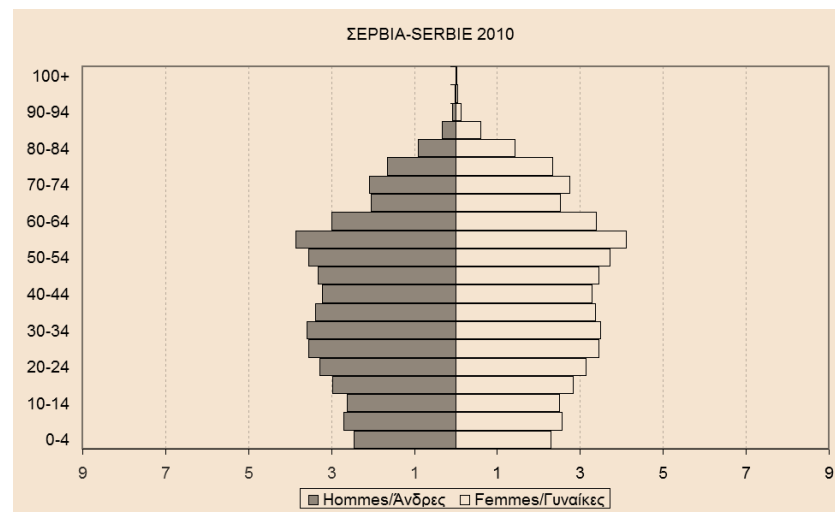
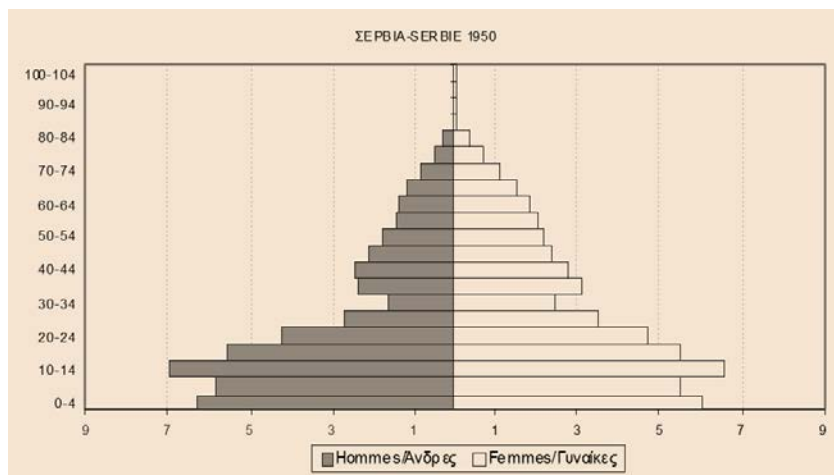
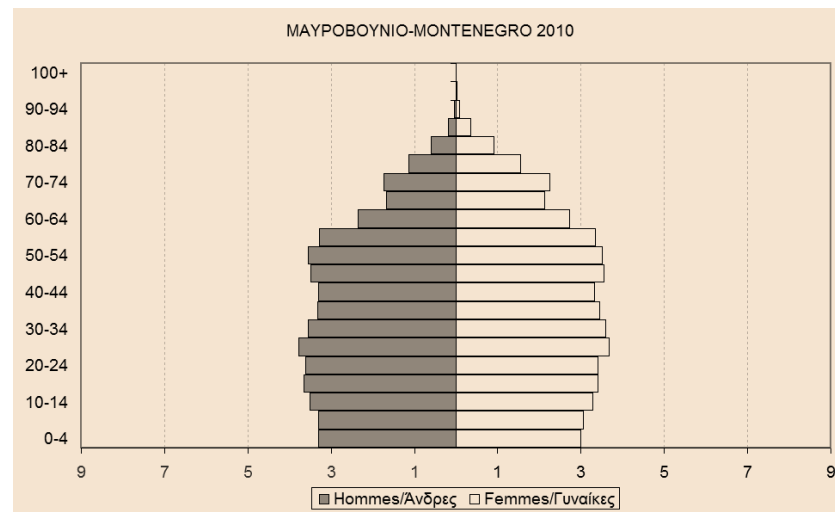
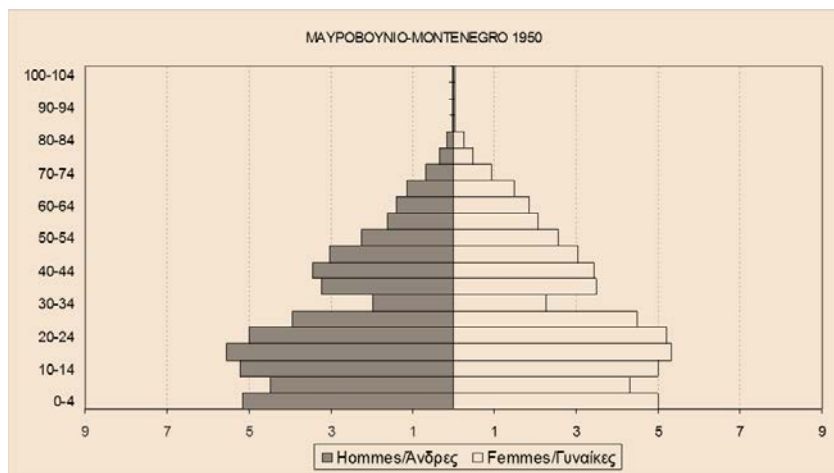
Πληθυσμιακές Πυραμίδες Βαλκανικών Χωρών (2)

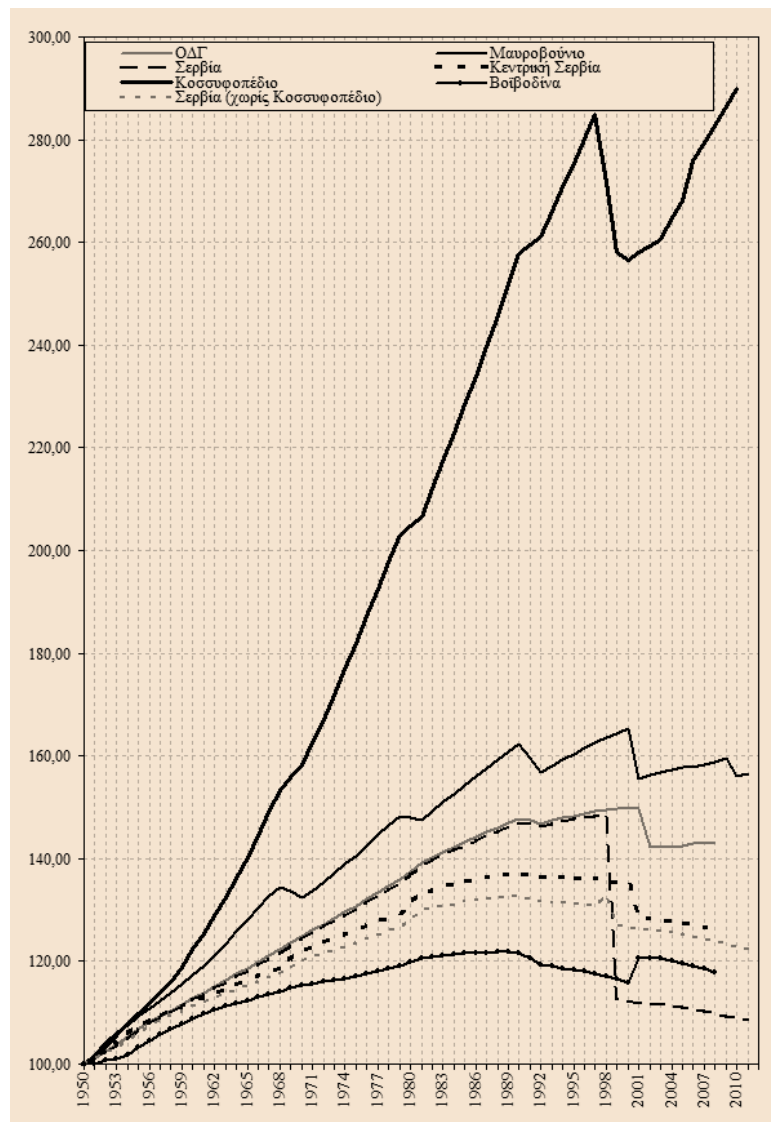
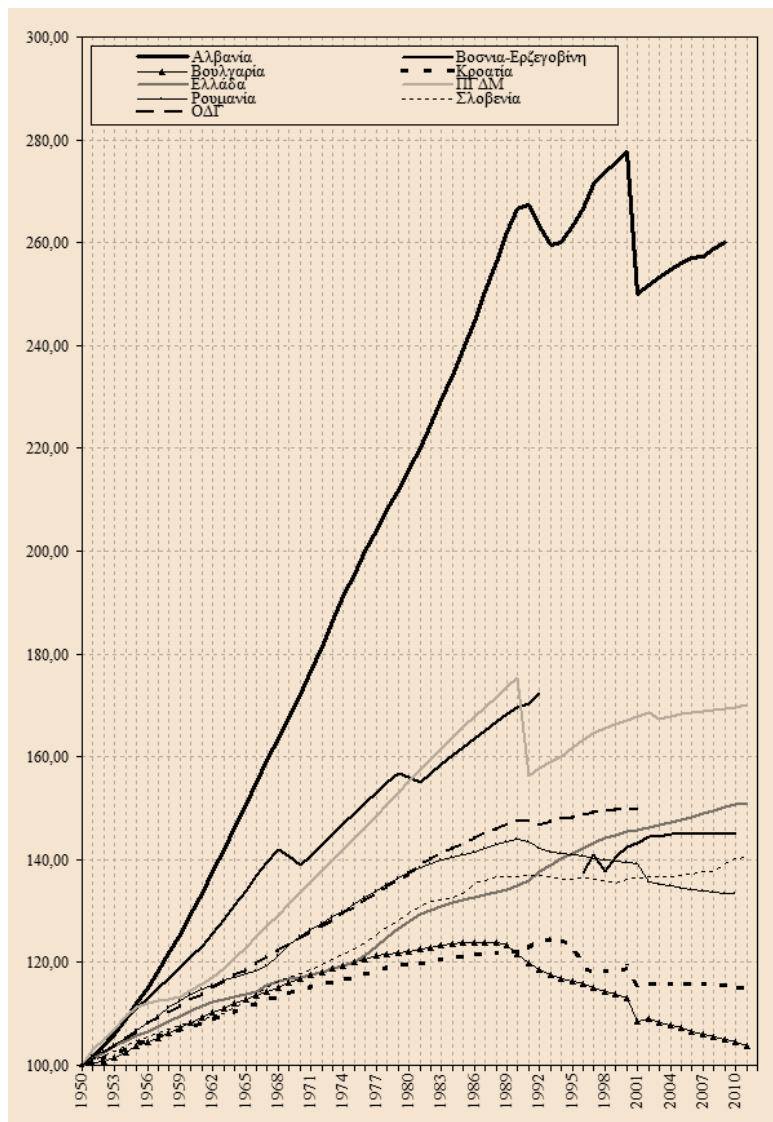
Πληθυσμιακές Πυραμίδες Βαλκανικών Χωρών (3)

Πληθυσμιακές Πυραμίδες Βαλκανικών Χωρών (4)

Η εξέλιξη του πληθυσμού των βαλκανικών χωρών 1950-2011 (1950=100)

Πίνακας 2 : Κατανομή του πληθυσμού (%) των βαλκανικών χωρών σε μεγάλες ηλικιακές ομάδες (1951/2010)

Χώρες-Pays	1951				2001				2010					
	0-14	15-44	45-64	65+	0-14	15-44	45-64	65+	{{(0-14)+ (65+)}/{(15-64)}}	0-14	15-44	45-64	65+	{{(0-14)+ (65+)}/{(15-64)}}
Αλβανία-Albanie***	38,7	41,7	12,6	7,00	32,2	44,7	17,6	5,6	60,7	25,3	46,3	19,8	8,7	51,5
Ελλάδα-Grèce	28,2	47,6	17,3	6,9	15,2	44,3	23,8	16,7	46,8	14,4	40,4	26,1	19,1	50,3
Βουλγαρία-Bulgarie	26,7	48,5	16,4	8,4	15,5	42,3	25,8	16,3	46,7	13,7	41,1	27,6	17,6	45,6
Ρουμανία-Roumanie	-	-	-	-	18,00	45,2	23,3	13,5	46,0	15,2	45,3	24,6	14,9	43,0
π. Ο.Σ.Δ.Γ.- ex-RSFY	30,9	46,4	17,1	5,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σερβία και Μαυροβούνιο*** –Serbie et Montenegro	29,3	47,00	17,8	5,8	19,8*	42,8*	23,6*	13,8*	50,6	16,0	40,6	26,8	16,7	48,5
Βοσνία Ερζεγοβίνη-Bosnie-Herzegovine	39,2	44,9	12,8	3,00	18,8	48,6	22,6	9,9	51,5	-	-	-	-	-
Κροατία-Croatie	27,3	47,00	19,1	6,7	17,1	41,8	25,5	15,7	48,7	15,2	39,8	27,8	17,2	48,0
Σλοβενία-Slovenie	27,5	45,6	19,6	7,3	15,4	44,5	25,6	14,5	42,7	14,1	41,1	28,3	16,5	44,2
π.Γ.Δ.Μ-FYROM	37,00	44,9	12,6	5,6	22,00	46,1	21,7	10,1	47,3	17,6	45,4	25,3	11,7	41,3
Σερβία –Serbie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15,1	39,5	28,4	16,9	47,1
Μαυροβούνιο - Montenegro	36,9	41,3	15,0	6,8	21,36	45,77	21,40	11,47	48,9	19,4	42,1	25,8	12,7	47,3
Ε.Ε/ U.E**	-	-	-	-	16,8	42,6	24,3	16,3	49,5	15,9	41,1	25,4	17,6	50,4

*Τα στοιχεία αναφέρονται στη Σερβία και Μαυροβούνιο (χωρίς το Κοσσυφοπέδιο)-. Serbie et Montenegro (sans Kosovo)

**15 κράτη μέλη (Europe de quinze) (2007)

***Αλβανία (2006) και Σερβία - Μαυροβούνιο (2003)

Πηγή/Source: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ΤΜΧΠΑ/ Εργαστήριο Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων-ΕΔΚΑ(Βάση Δημογραφικών δεδομένων για τα Βαλκάνια)/ Univ. de Thessalie, Laboratoire d'Analyses Démographiques et Sociales-LDSA (Base des données démographiques sur les Balkans). Για το 2010 από το EUROSTAT

Μέση Προσδοκώμενη Ζωή στη γέννηση (1)

Μέση προσδοκώμενη ζωή στη γέννηση στις Βαλκανικές χώρες

Ανδρες-hommes	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1985	1990
Χώρες-Pays	e ₀	e ₀	e ₀	e ₀	e ₀	e ₀	e ₀	e ₀	e ₀
Ελλάδα-Grèce			67,3a		70,1a		72,2a	72,6a	74,6a
Βουλγαρία-Bulgarie			67,6t		69,0a	68,5a	68,4a	68,2t	68,0t
Ρουμανία-Roumanie		61,4a	64,1a	66,5t	66,2t	67,3a	66,6a	66,8t	66,6t
π.Ο.Σ.Δ.Γ.- ex-RSFY		56,9t ¹	62,3t ²	64,7b ³	65,4t ⁴	66,9a	67,7b	67,1b	69,1a
Ο.Δ.Γ.-RFY	53,5b ⁵	59,8b ⁶	63,2b ⁷	64,2b ³	66,1b ⁸	67,5b	68,4a	68,3a	69,0a
Σερβία Σύνολο-Serbie Total	53,0b ⁵	59,4b ⁶	62,4b ⁷	64,7b ³	65,8b ⁸	67,9b	68,2b	67,9b	68,9b
Σερβία Κεντρική-Serbie Centrale	54,4b ⁵	61,3b ⁶	64,3b ⁷	66,2b ³	67,5b ⁸	68,9b	69,5b	69,5b	70,0b
Κοσσυφοπέδιο-Kosovo	51,6b ⁵	57,6b ⁶	57,0b ⁷	60,6b ³	64,3b ⁸	66,3b	68,6b	66,6b	70,5b
Βοϊβοδίνη-Voivodine	52,3b ⁵	60,6b ⁶	63,6b ⁷	65,9b ³	66,0b ⁸	68,0b	67,4b	67,1b	67,4b
Μαυροβούνιο-Montenegro	61,4b ⁵	65,4b ⁶	63,9b ⁷	66,6b ³	70,8b ⁸	68,9b	71,4b	71,4b	72,8b
Βοσνία-Bosnie		52,6t ¹	59,2t ²	63,0b ³	63,9t ⁴	67,2b	67,9a	68,3b	69,7b
Κροατία-Croatie	56,0	60,9	63,9b	66,2b	65,7b	67,3b	66,9b	67,0b	68,6b
Π.Γ.Δ.Μ.-FYROM		54,9t ¹	60,8t ²	62,0b ³	65,6t ⁴	66,8b	68,3a	68,7b	70,1a
Σλοβενία-Slovenie		63,0t ¹	66,2t ²	65,4b ³	65,0a	66,5a	67,3b	67,4b	69,4b
Αλβανία-Albanie			63,6	64,9b			67,0b	68,5b	69,6
Γυναίκες-femmes	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1985	1990
Χώρες-Pays	e ₀	e ₀	e ₀	e ₀	e ₀	e ₀	e ₀	e ₀	e ₀
Ελλάδα-Grèce			70,4a		73,6a		76,3a	77,6a	79,5a
Βουλγαρία-Bulgarie			71,2t		73,4a	73,4a	73,8a	74,4t	74,7t
Ρουμανία-Roumanie		64,5a	67,7a	70,5t	70,8t	74,1a	71,8t	72,8t	73,1t
π.Ο.Σ.Δ.Γ.- ex-RSFY		59,3t ¹	65,4t ²	68,5b ³	70,2t ⁴	71,7a	73,2b	73,6b	74,9a
Ο.Δ.Γ.-RFY	56,0b ⁵	61,4b ⁶	65,3b ⁷	68,4b ³	69,9b ⁸	71,3b	73,0a	73,1a	74,4a
Σερβία Σύνολο-Serbie Total	55,6b ⁵	61,1b ⁶	64,7b ⁷	68,0b ³	69,6b ⁸	72,0b	72,7b	72,7b	74,1b
Σερβία Κεντρική-Serbie Centrale	56,9b ⁵	63,4b ⁶	66,7b ⁷	70,0b ³	71,3b ⁸	73,3b	73,9b	74,1b	75,0b
Κοσσυφοπέδιο-Kosovo	53,7b ⁵	58,2b ⁶	55,8b ⁷	61,7b ³	65,3b ⁸	68,5b	71,8b	70,1b	74,9b
Βοϊβοδίνη-Voivodine	55,0b ⁵	62,7b ⁶	68,5b ⁷	70,6b ³	71,9b ⁸	73,8b	73,7b	73,7b	74,2b
Μαυροβούνιο-Montenegro	64,0b ⁵	67,3b ⁶	67,8b ⁷	70,3b ³	74,1b ⁸	73,9b	76,0b	77,0b	78,2b
Βοσνία-Bosnie		54,8t ¹	62,6t ²	66,1b ³	68,2t ⁴	71,8b	72,9a	73,6b	75,2b
Κροατία-Croatie	60,9a	65,2a	68,8b	71,3b	72,7b	73,1b	74,2b	74,8b	75,9
Π.Γ.Δ.Μ.-FYROM		55,1t ¹	61,8t ²	65,4b ³	67,6t ⁴	71,0b	71,8a	72,8b	74,0a
Σλοβενία-Slovenie		68,1t ¹	71,9t ²	72,7b ³	72,3a	74,1a	75,1b	75,5b	77,3b
Αλβανία-Albanie			66,0	67,0b			72,0b	73,8b	75,4b

a: Ετήσιοι πίνακες θνησιμότητας

b: Πίνακες θνησιμότητας υπολογισμένοι βάσει στοιχείων θνησιμότητας δύο ετών. Η τιμή της μέσης προσδοκώμενης ζωής στη γέννηση αναφέρεται πάντοτε στο δεύτερο έτος

t: Πίνακες θνησιμότητας υπολογισμένοι βάσει στοιχείων θνησιμότητας τριών ετών. Η τιμή της μέσης προσδοκώμενης ζωής στη γέννηση αναφέρεται πάντοτε για το κεντρικό έτος

¹: 1952-1954

²: 1960-1962

³: 1965-1966

⁴: 1970-1972

⁵: 1950-1951

⁶: 1955-1956

⁷: 1960-1961

⁸: 1970-1971

Πηγές/ Sources: Eurostat (2003), Conseil de l'Europe (2003), C. De Gubert-Lantoine - A. Monnier (1990-1997), A. Monnier (1998a και 2003), J. P. Sardon (2000) και Στατιστικές Επετηρίδες των χωρών.

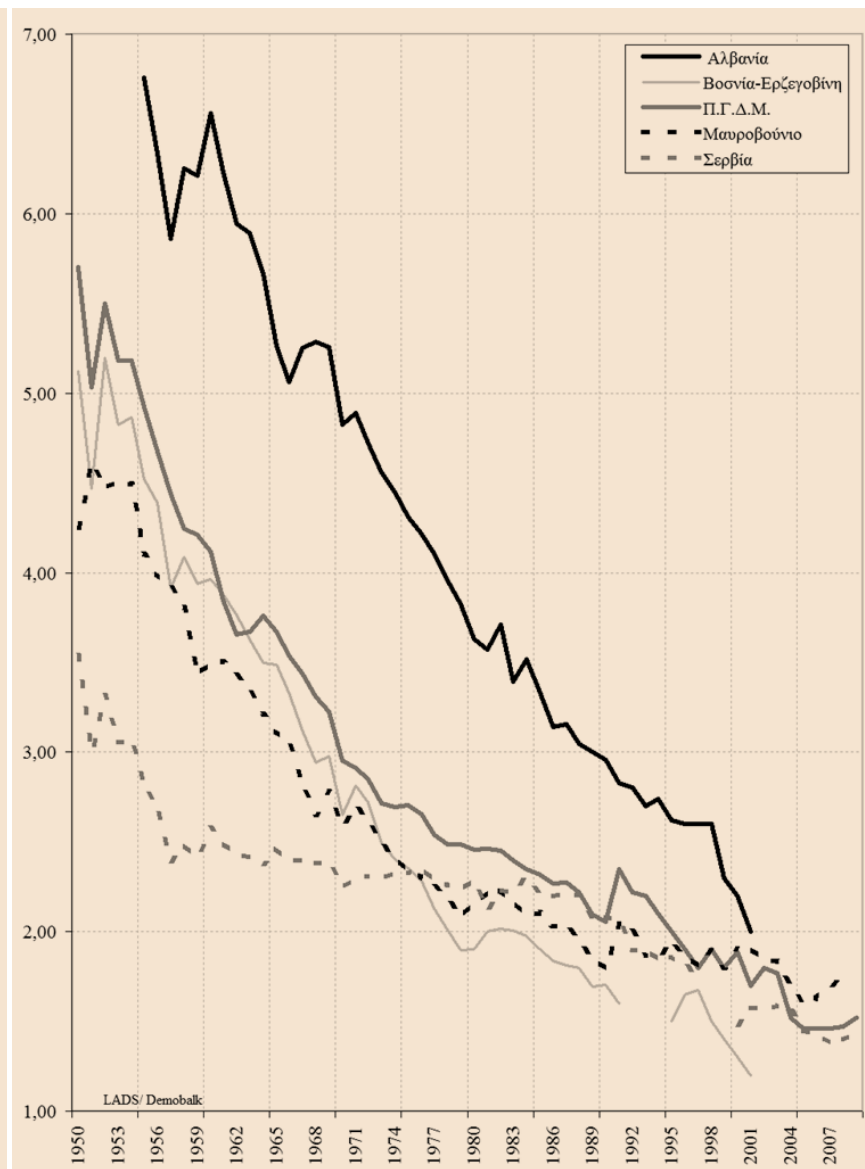
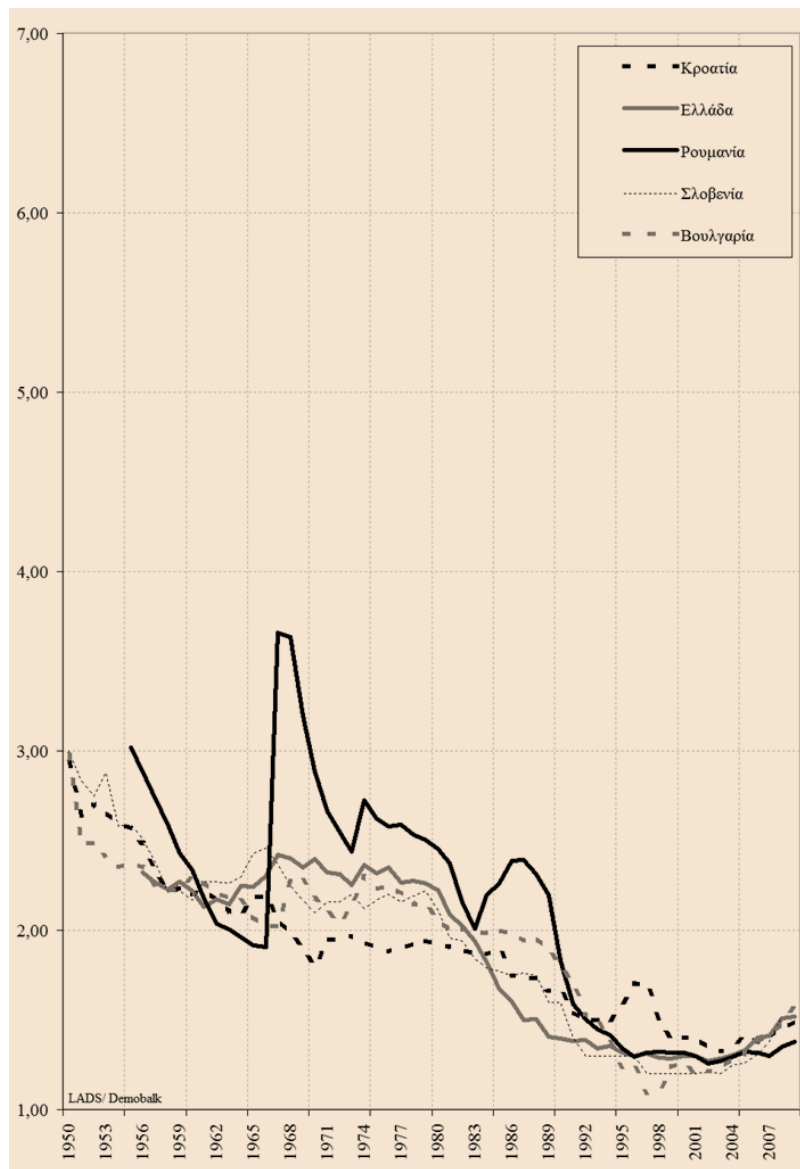
Μέση Προσδοκώμενη Ζωή στη γέννηση (2)

Μέση προσδοκώμενη ζωή κατά την γέννηση στις Βαλκανικές χώρες																									
	1980	1985	1986	1989	1990	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Δ (1990- 1985)/1985 *100	Δ (1995-90) /1990*100	Δ (2000-95) /1995*100	Δ (2009- 2000) /2000*100
ΑΝΔΡΕΣ-HOMMES																									
Αλβανία-Albanie	67,0b	68,5b	68,5b	69,6b	69,6	-		68,5			71,7											1,60	-	-	-
Βουλγαρία- Bulgarie	68,1t	68,2t	68,0t	68,1t	68,0t	67,3a	67,4	67,4	67	67,5	68,3	68,4	68,5	68,9	68,9	69,1	69,0	69,2	69,5	69,8		-0,30	-1,3	1,5	2,0
Ελλάδα-Grèce	72,2a	72,6a	74,0a	74,2a	74,6a	75,2a	74,9	75	75,4	75,4	75,5	76		76,4	76,6	76,7	76,8	77,2	77,1	77,6	77,7	2,80	0,5	1,5	2,2
Ρουμανία-Roumanie	66,5t	66,8t	66,4t	66,6t	66,6t	65,7t	65,4	65,1	65,2	66,3	67,1	67,7	67,6	67,5	67,8	68,3	68,7	69,2	69,6	69,7	69,8	-0,30	-1,8	3,5	3,1
Κροατία-Croatie	66,9b	67,0b	67,7b	68,0b	68,6b	69,3a	69,1a	69,1a	69,3	69,5a	69,1	70,5	71	71,2	71,3	72,2	71,8	72,5	72,3	72,4	73,0	2,40	1,9	2,0	3,5
π.-Γ.Δ.Μ - F.Y.R.O.M	68,3	68,7b	68,9	69,7b	70,1a	69,6a	69,8	70,3	70,4	70,4	70,5	71	71	70,8	71,1	71,6	71,6	71,7	71,8	72,5	72,3	2,00	-0,7	1,7	1,8
Σλοβενία- Slovenie	67,3b	67,4b	67,9b	68,8b	69,4b	69,5b	70,8	71,1	71,1	71,3	71,8	72,3	72,3	72,6	72,5	73,5	73,9	74,5	74,7	75,5	75,8	3,00	1,3	2,1	4,8
Βοσνία-Bosnie	67,7b	68,3b	68,6b	69,2b	69,7b	-	-															2,00	-	-	-
Ο.Δ.Γ.ιουγκοσλαβία ς- R.F.Y	68,4a	68,3a	68,5a	69,1a	69,0a	69,6a	70,2	70	70		70,1	70	70,7	69,9	70,1							1,00	1,3	0,0	-
Σερβία - Serbie											68,9	69,6	69,7	69,9	70,0	70,2	70,8	70,9							3,0
Μοντενέγκρο - Montenegro																	71,4	71,5	72,1	72,7					-
Ευρ. Ένωση- U.E.	70,7a*		71,8a*	72,7a*	72,8a**	73,8a**	73,9a**	-	-	-	75,3	75,5	75,7	76,0	76,1	76,5						-	1,5	1,5	-
ΓΥΝΑΙΚΕΣ-FEMMES																									
Αλβανία-Albanie	72,0b	73,8b	73,9b	75,5b	75,4b	-	-	75,4			76,4											2,2	-	-	-
Βουλγαρία- Bulgarie	73,6t	74,4t	74,7t	74,8t	74,7t	74,9a	74,9	74,6	73,9	74,8	75,1	75,1	75,3	75,6	75,9	76,2	76,2	76,3	76,7	76,9		0,4	-0,1	0,3	2,4
Ελλάδα-Grèce	76,3a	77,6a	78,8a	79,3a	79,5a	80,2a	80,1	80,2	80,5	80,5	80,6	81		81,1	81,3	81,5	81,6	81,9	81,8	82,6	82,9	2,4	1,0	1,1	2,3
Ρουμανία-Roumanie	71,8t	72,8t	72,4t	72,7t	73,1t	73,4t	73,2	72,7	73,2	73,7	74,2	74,6	74,9	74,9	75,3	75,5	75,7	76,2	76,9	77,1	77,2	0,4	0,4	1,9	3,5
Κροατία-Croatie	74,2b	74,8b	75,2b	75,2b	75,9b	77,0a	76,8a	76,4a	76,1a	76,59	76,9	77,8	78,1	78,4	78,3	79,0	78,83	79,33	79,20	79,30	79,40	1,5	1,2	1,3	2,1
π.-Γ.Δ.Μ - F.Y.R.O.M	71,9	72,8b	72,8b	73,5b	74,0a	74,0a	74	74,7	74,5	74,5	75,3	75,3	76	75,7	75,9	75,8	75,93	76,19	75,85	76,50	76,60	1,6	-0,4	1,8	1,7
Σλοβενία- Slovenie	75,1b	75,5b	75,9b	76,7b	77,3b	77,8t	78,4	78,9	79	79,1	79,2	79,7	80,3	80,5	80,3	80,8	80,9	82,0	82,0	82,2	82,2	2,4	0,6	1,7	3,1
Βοσνία-Bosnie	72,6b	73,6b	73,9b	74,6b	75,2b	-	-															2,2	-	-	-
Ο.Δ.Γ.ιουγκοσλαβία ς- R.F.Y***	73,0a	73,1a	73,4a	74,3a	74,4a	74,5a	74,8	74,6	74,9		75,1	75,1	75,3	75,2	75,2							1,8	0,4	0,4	-
Σερβία - Serbie											74,4	75,0	75,0	75,1	75,5	75,6	76,1	76,5							2,8
Μοντενέγκρο - Montenegro																77,0	76,6	77,2	77,9						-
Ευρ. Ένωση- U.E	70,0a*	-	78,3a*	79,2a*	79,5a**	80,5a**	80,6a**	-	-	-	81,1	81,4	81,6	82,2	82	82,8							1,4	1	-
* 12 κράτη μέλη (Europe de douze)																									
** 15 κράτη μέλη (Europe de quinze)																									
***** Σερβία και Μαυροβούνιο (χωρίς το Κοσσυφοπέδιο μετά το 1996) -Serbie et Montenegro (sans Kosovo après 1996)																									
a: Ετήσιοι πίνακες θνησιμότητας																									
b: Πίνακες θνησιμότητας υπολογισμένοι βάσει στοιχείων θνησιμότητας δύο ετών. Η τιμή της μέσης προσδοκώμενης ζωής στη γέννηση αναφέρεται πάντοτε στο δεύτερο έτος																									
t: Πίνακες θνησιμότητας υπολογισμένοι βάσει στοιχείων θνησιμότητας τριών ετών. Η τιμή της μέσης προσδοκώμενης ζωής στη γέννηση αναφέρεται πάντοτε στο κεντρικό έτος																									
Πηγές/ Sources: Eurostat (1992, 1999, 2009), C. De Gubert-Lantoine- A. Monnier, A. Monnier, I. P. Sardon, op.cit., Fr. Meslé- V. Shkolnikov et alii (1966) και Στατιστικές Επιτηρίδες των χωρών.																									

Βρεφική θνησιμότητα

Βρεφική θνησιμότητα στις Βαλκανικές χώρες (%)																						
	1980	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Αλβανία - Albanie	50,3	30,8	28,3	32,9	-	-	-	-	25,8	22,2	15	12,2	13,8	10,8	10,2	8,4	7,8	7,6	7,4	5,6		
Βοσνία - Bosnie	31,5	18,4	15,3	16,4	-	-	-	15,3	14,4	12,5	11	10,2	9,7	7,6	9,2	7,6	7,4	6,7		6,8		
Βουλγαρία - Bulgarie	20,2	14,4	14,8	16,9	15,9	15,5	16,3	14,8	15,6	17,1	14,5	14,9	13,4	14,5	13,3	12,4	11,7	10,4	9,7	9,2	8,60	9,3
Κροατία - Croatie	20,6	11,7	10,7	11,1	11,6	9,9	10,2	8,9	8	8,2	8,2	7,7	7,3	7,6	7,0	6,3	6,1	5,7	5,2	5,6	4,5	5,3
π.-Γ.Δ.Μ. - F.Y.R.O.M	54,2	36,7	31,6	28,3	30,6	24,1	22,5	22,7	16,4	15,7	16,3	14,7	12	11,9	10,3	11,5	13,2	12,8	11,5	10,3	9,7	11,7
Ρουμανία - Roumanie	29,3	26,9	26,9	22,7	23,3	23,3	23,9	21,2	22,3	22,1	20,5	18,5	18,6	18,2	17,2	16,7	16,8	15,0	13,9	12,0	11,0	10,1
Σλοβενία - Slovenie	15,3	8,1	8,4	8,2	8,9	6,8	6,5	5,5	4,7	5,1	5,2	4,2	4,9	4,2	3,8	4,0	3,7	4,1	3,4	2,8	2,4	2,4
Ο.Δ.Γ.ιουγκοσλαβίας - R.F.Y**	33,3	29,3	22,8	20,9	21,7	21,9	18,4	16,4	15	13,8	12,6	-	13,2	13,3	10,7	9,2						
Σερβία - Serbie	33,9	30,2	23,2	21,6	22,3	22,3	18,6	17,2	15,1	12,0	11,9	11,1	10,6	10,2	10,1	9,0	8,1	8,0	7,4	7,1		
Μαυροβούνιο - Montenegro	23,4	15,5	16,6	11,2	13,2	15,0	15,4	12,1	14,0	14,8	13,9	13,4	11,1	14,6	10,8	11,0	7,8	9,5	11,0	7,4	7,5	
Ελλάδα - Grèce	17,9	9,7	9,7	9	8,4	8,5	7,9	7,7	7,2	6,4	6,7	5,9	5,9	5,1	5,1	4,0	4,1	3,8	3,7	3,5	2,7	3,1
Ευρ.Ενωση - U.E.*	12,4	8,0	7,6	7,4	6,9	6,5	6,1	5,6	5,5	5,2	5,1	5,0	4,7	4,6	4,4	4,4	4,3	4,1	3,9	3,7		
*15 κράτη-μέλη (Europe de quinze).																						
** Σερβία και Μαυροβούνιο (χωρίς το Κοσσυφοπέδιο μετά το 1996) –Serbie et Montenegro (sans Kosovo après 1996)																						
Πηγές/ Sources: ΤΜΧΠΑ-ΕΔΚΑ op. cit., C. De Gubert-Lantoine- A. Monnier op.cit., J. P. Sardon op.cit., ODE, Eurostat και Conseil de l'Europe op. cit. και Στατιστικές																						

Συνθετικός δείκτης γονιμότητας στις βαλκανικές χώρες 1950-2009 (παιδιά/γυναίκα)

Πρόσφυγες και μετακινούμενοι πληθυσμοί

Πρόσφυγες και μετακινούμενοι πληθυσμοί στα Βαλκάνια κατά την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες (1998)

	Πρόσφυγες (1)	Ζητούντες Ασυλο (2)	Επαναπατρισθέντες Πρόσφυγες (3)	Εκτοπισμένοι πληθυσμοί (4)	Εκτοπισμένοι και επαναπατρισθέντες (5)	Άλλοι (6)	Σύνολο	Πληθυσμός (1/1/1998, .000)
Αλβανία- Albanie	22.300	-	-	-	-	-	22.300	3,354
Βοσνία-Bosnie	40.000	-	242.400	836.400	87.900	-	1.206.700	3,695
Κροατία- Croatie	29.000	-	41.100	71.700	42.700	320	184.820	4,537
π.-Γ.Δ.Μ.- F.Y.R.O.M	1.700	-	-	-	-	-	1.700	2,002
Σλοβενία- Slovenie	3.500	330	-	-	-	12.100	15.930	1,985
Ο.Δ.Γ.- R.F.Y	502.000	6.000	1.900	225.000	110.000	-	844.900	10,614
Σύνολο/Total	598.500	6.330	285.400	1.133.100	240.600	12.420	2.276.350	

- (1) Persons recognised as refugees under the 1951 Convention, the 1969 OAU Convention, in accordance with the UNHCR Statute, persons granted a Humanitarian or comparables status and those granted temporary protection.
- (2) Persons whose application for refugee status is pending in the asylum procedure or who are otherwise registered as asylum-seekers
- (3) Refugees who have returned to their place of origin during the past two years
- (4) Persons who are displaced within their country and to whom UNHCR extends protection and/or assistance in pursuance to a special request by a competent organ of the UN
- (5) IDPs who have returned to their place of origin during the past two years
- (6) Other groups of concern to UNHCR

Πηγή/ Source: UNHCR, 1999

Εξέλιξη των πληθυσμιακών μεγεθών στον πλανήτη μας, Ευρώπη και Βαλκάνια

Πίνακας 12: Η εξέλιξη των πληθυσμιακών μεγεθών στον πλανήτη μας, στην Ευρώπη και στα Βαλκάνια (1995-2025)							
ΠΛΑΝΗΤΗΣ- ΕΥΡΩΠΗ- ΒΑΛΚΑΝΙΑ- Terre-Europe-Balkans	Έτη-Années						
	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Συνολικός Πληθυσμός Πλανήτη-Population totale- Monde(.000.000)	5713,1	6115,4	6512,3	6908,7	7302,2	7674,8	8011,5
Συνολικός Πληθυσμός Ευρώπη-Population totale – Europe (εκατομ.-millions)	727,4	726,6	729,4	732,8	734,0	733,0	729,3
Συνολικός Πληθυσμός- Βαλκάνια/ Population totale-Balkans (εκατομ.-millions)	67,1	67,6	67,4	66,9	66,3	65,4	64,3
(%) Ευρώπη/ Πλανήτης- Europe/ Terre	12,7	11,9	11,2	10,6	10,1	9,6	9,1
(%) Βαλκάνια/ Ευρώπη- Balkans/Europe	9,2	9,3	9,2	9,1	9,0	8,9	8,8
(%) Βαλκάνια/ Πλανήτης- Balkans/ Terre	1,2	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8
	2030	2040	2050				
Συνολικός Πληθυσμός Πλανήτη -Population totale- Terre (.000.000)	8308,9	8801,2	9150,0				
Συνολικός Πληθυσμός Ευρώπη-Population totale – Europe (εκατομ.-millions)	723,4	708,5	691,0				
Συνολικός Πληθυσμός- Βαλκάνια/ Population totale-Balkans (εκατομ.-millions)	62,6	60,2	57,4				
(%) Ευρώπη/ Πλανήτης- Europe/ Terre	8,7	8,0	7,6				
(%) Βαλκάνια/ Ευρώπη- Balkans/Europe	8,7	8,5	8,3				
(%) Βαλκάνια/ Πλανήτης- Balkans/ Terre	0,8	0,7	0,6				
Πηγή/Source: United Nations, 2003							

Πληθυσμιακές προβολές Ηνωμένων Εθνών (2010) (1)

Albania (.000)					Bosnia and Herzegovina (.000)				
	2011	2025	2050	2100		2011	2025	2050	2100
0-14	709,8	569,8	387,2	276,5	0-14	555,3	429,7	339,9	290,4
15-64	2189,5	2253,5	1856,6	992,7	15-64	2664,5	2409,9	1684,5	1031,6
65+	316,6	482,0	746,0	594,1	65+	532,5	726,8	928,0	555,0
85+	21,2	40,8	111,0	158,9	85+	35,6	75,3	145,6	134,9
Total	3216,0	3305,2	2989,7	1863,4	Total	3752,2	3566,4	2952,3	1877,1
(%)					(%)				
	2011	2025	2050	2100		2011	2025	2050	2100
0-14	22,1	17,2	13,0	14,8	0-14	14,8	12,0	11,5	15,5
15-64	68,1	68,2	62,1	53,3	15-64	71,0	67,6	57,1	55,0
65+	9,8	14,6	25,0	31,9	65+	14,2	20,4	31,4	29,6
85+	0,7	1,2	3,7	8,5	85+	0,9	2,1	4,9	7,2
TFYR Macedonia (.000)					Croatia (.000)				
	2011	2025	2050	2100		2011	2025	2050	2100
0-14	356,9	304,0	250,1	218,7	0-14	655,1	632,2	571,3	546,1
15-64	1459,3	1416,3	1139,7	780,6	15-64	2977,1	2689,8	2218,5	1866,6
65+	247,7	342,7	491,4	391,5	65+	939,9	1146,6	1404,7	1263,2
85+	16,1	26,0	58,1	87,4	85+	176,6	215,4	335,6	359,0
Total	2063,9	2063,0	1881,2	1390,8	Total	4572,2	4468,5	4194,5	3676,0
(%)					(%)				
	2011	2025	2050	2100		2011	2025	2050	2100
0-14	17,3	14,7	13,3	15,7	0-14	14,3	14,1	13,6	14,9
15-64	70,7	68,7	60,6	56,1	15-64	65,1	60,2	52,9	50,8
65+	12,0	16,6	26,1	28,1	65+	20,6	25,7	33,5	34,4
85+	0,8	1,3	3,1	6,3	85+	3,9	4,8	8,0	9,8
Serbia (.000)					Montenegro (.000)				
	2011	2025	2050	2100		2011	2025	2050	2100
0-14	1720,6	1498,7	1280,2	1113,5	0-14	120,7	106,3	91,4	80,0
15-64	6715,0	6381,0	5328,4	3942,0	15-64	431,9	419,3	370,8	282,5
65+	1418,4	1725,5	2188,4	1900,1	65+	95,2	130,1	179,7	189,7
85+	112,8	158,5	267,3	435,2	85+	15,6	20,3	38,3	53,0
Total	9854,0	9605,2	8797,0	6955,6	Total	647,8	655,7	641,9	552,2
(%)					(%)				
	2011	2025	2050	2100		2011	2025	2050	2100
0-14	17,5	15,6	14,6	16,0	0-14	18,6	16,2	14,2	14,5
15-64	68,1	66,4	60,6	56,7	15-64	66,7	63,9	57,8	51,2
65+	14,4	18,0	24,9	27,3	65+	14,7	19,8	28,0	34,4
85+	1,1	1,7	3,0	6,3	85+	2,4	3,1	6,0	9,6
Source: UN (2011)									

Πληθυσμιακές προβολές Ηνωμένων Εθνών (2010) (2)

	Romania (.000)					Bulgaria (.000)			
	2011	2025	2050	2100		2011	2025	2050	2100
0-14	3261,4	3087,8	2710,6	2473,6	0-14	1033,8	994,8	835,5	704,8
15-64	14956,0	13667,2	10653,0	8498,9	15-64	5088,7	4309,3	3056,4	2396,3
65+	3922,6	4729,4	6559,1	5367,5	65+	1621,6	1730,8	1983,3	1434,2
85+	703,5	823,3	1387,7	1501,0	85+	298,0	301,7	416,1	404,6
Total	22140,0	21484,4	19922,7	16339,9	Total	7744,2	7034,9	5875,2	4535,3
	(%)					(%)			
	2011	2025	2050	2100		2011	2025	2050	2100
0-14	14,7	141,5	123,3	119,3	0-14	13,3	14,1	14,2	15,5
15-64	67,6	626,1	484,6	409,8	15-64	65,7	61,3	52,0	52,8
65+	17,7	216,7	298,4	258,8	65+	20,9	24,6	33,8	31,6
85+	3,2	37,7	63,1	72,4	85+	3,8	4,3	7,1	8,9
	Slovenia (.000)					Greece (.000)			
	2011	2025	2050	2100		2011	2025	2050	2100
0-14	284,9	297,6	292,9	297,6	0-14	1673,9	1677,8	1753,1	1803,7
15-64	1410,1	1300,4	1102,3	1021,6	15-64	7590,7	7390,1	6397,7	6185,8
65+	427,0	585,0	803,1	754,9	65+	2702,9	3242,3	4671,0	4450,0
85+	87,0	115,6	204,8	227,8	85+	577,4	707,0	1175,1	1330,9
Total	2122,0	2183,0	2198,3	2074,1	Total	11967,5	12310,3	12821,8	12439,4
	(%)					(%)			
	2011	2025	2050	2100		2011	2025	2050	2100
0-14	13,4	13,6	13,3	14,3	0-14	14,0	13,6	13,7	14,5
15-64	66,4	59,6	50,1	49,3	15-64	63,4	60,0	49,9	49,7
65+	20,1	26,8	36,5	36,4	65+	22,6	26,3	36,4	35,8
85+	4,1	5,3	9,3	11,0	85+	4,8	5,7	9,2	10,7
Source: UN (2011)									

Πληθυσμός ανά φύλο και ηλικία (1)

Πληθυσμός ανά φύλο και μεγάλες ηλικιακές ομάδες, διάμεση ηλικία και πυκνότητα στις χώρες της Ν.Α. Ευρώπης							
	Ετη-Années						
Αλβανία-Albanie	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Συνολικός Πληθυσμός- Population totale (,000)							
Ανδρες-Hommes	3134	3068	3111	3169	3256	3338	3395
Γυναίκες-Femmes	1579	1525	1539	1563	1602	1639	1664
Sex ratio (% femmes)	1555	1543	1571	1606	1654	1699	1732
(%) 0-4	101.5	98.8	98.0	97.3	96.9	96.5	96.1
(%) 5-14	10.6	9.4	7.1	7.0	7.3	7.3	6.7
(%) 0-14	21.2	20.9	19.3	15.9	13.5	13.7	14.0
(%) 15-24	31.8	30.4	26.5	22.9	20.8	20.9	20.7
(%) 15-64	16.9	17.0	18.8	19.1	17.6	14.4	12.3
(%) 65+	61.9	62.2	64.8	67.4	68.5	67.1	65.1
Διάμεση ηλικία- âge m é d i a n	6.3	7.4	8.7	9.7	10.7	12.0	14.2
Πυκνότητα-Densité (p s /K m ²)	25.8	26.9	28.5	30.0	31.8	33.6	35.7
	109	107	108	110	113	116	118
Ετη-Années							
Ελλάδα-Grèce	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Συνολικός Πληθυσμός- Population totale (,000)							
Ανδρες-Hommes	10672	10942	11064	11183	11261	11284	11274
Γυναίκες-Femmes	5270	5414	5478	5545	5584	5599	5600
Sex ratio (% femmes)	5402	5528	5586	5638	5678	5685	5674
(%) 0-4	97.5	97.9	98.1	98.3	98.3	98.5	98.7
(%) 5-14	4.9	4.8	4.7	4.8	4.6	4.3	4.2
(%) 0-14	11.9	10.5	9.7	9.4	9.5	9.5	9.0
(%) 15-24	16.8	15.3	14.4	14.2	14.1	13.8	13.2
(%) 15-64	15.2	14.5	12.2	10.6	9.9	9.7	9.9
(%) 65+	67.9	68.3	67.7	67.5	66.4	65.5	64.4
Διάμεση ηλικία- âge m é d i a n	15.3	16.5	18.0	18.3	19.5	20.7	22.4
Πυκνότητα- Densité (p s /K m ²)	37.1	38.2	39.9	41.6	43.3	45.0	46.7
	81	83	84	85	85	86	85
Ετη-Années							
Βουλγαρία-Bulgarie	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Συνολικός Πληθυσμός- Population totale (,000)							
Ανδρες-Hommes	8357	8006	7739	7497	7263	7017	6752
Γυναίκες-Femmes	4093	3902	3755	3622	3501	3378	3247
Sex ratio (% femmes)	4264	4104	3984	3875	3763	3640	3504
(%) 0-4	96.0	95.1	94.3	93.5	93.0	92.8	92.7
(%) 5-14	5.0	4.2	4.3	4.8	4.8	4.6	4.3
(%) 0-14	12.9	11.5	9.4	8.7	9.4	10.0	9.8
(%) 15-24	17.9	15.7	13.7	13.5	14.2	14.6	14.1
(%) 15-64	14.5	14.2	13.6	12.0	9.8	9.1	9.9
(%) 65+	67.0	67.7	69.1	68.9	66.6	64.9	64.0
Διάμεση ηλικία- âge m é d i a n	15.1	16.6	17.2	17.6	19.1	20.5	21.9
Πυκνότητα- Densité (p s /K m ²)	38.3	39.7	40.8	41.7	42.9	44.3	46.0
	75	72	70	68	65	63	61

Πληθυσμός ανά φύλο και μεγάλες ηλικιακές ομάδες, διάμεση ηλικία και πυκνότητα							
	Ετη-Années						
Μαυροβούνιο - Montenegro	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Συνολικός Πληθυσμός- Population totale (,000)							
Ανδρες-Hommes	624	661	625	626	627	631	633
Γυναίκες-Femmes	313	336	308	308	308	311	312
Sex ratio (% femmes)	311	325	317	318	319	320	321
(%) 0-4	100.6	103.3	97.0	96.8	96.6	96.9	97.2
(%) 5-14	6.7	6.7	6.5	6.0	6.0	5.9	5.8
(%) 0-14	17.0	14.9	13.7	13.3	12.3	11.8	11.8
(%) 15-24	23.7	21.6	20.1	19.2	18.3	17.8	17.6
(%) 15-64	16.1	16.0	16.0	14.7	13.3	13.0	12.2
(%) 65+	67.4	69.0	67.3	68.0	68.0	67.0	65.5
Διάμεση ηλικία- âge m é d i a n	8.9	9.4	12.6	12.8	13.7	15.2	16.8
Πυκνότητα- Densité (p s /K m ²)	31.8	33.4	34.7	35.9	37.2	38.4	39.6
	45	48	45	45	45	46	46
Ετη-Années							
Βοσνία-Ερζεγοβίνη- Bosnie-Herzegovine	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Συνολικός Πληθυσμός- Population totale (,000)							
Ανδρες-Hommes	3332	3694	3781	3760	3727	3677	3608
Γυναίκες-Femmes	1616	1780	1819	1809	1793	1768	1735
Sex ratio (% femmes)	1716	1913	1962	1951	1934	1908	1872
(%) 0-4	94.2	93.1	92.7	92.7	92.7	92.7	92.7
(%) 5-14	6.2	5.9	4.8	4.5	4.5	4.3	4.1
(%) 0-14	16.0	13.9	11.8	10.7	9.4	9.1	9.0
(%) 15-24	22.1	19.7	16.6	15.2	13.9	13.4	13.1
(%) 15-64	15.9	15.2	15.5	13.8	11.9	10.8	9.6
(%) 65+	69.7	69.2	69.9	70.9	71.1	69.2	66.9
Διάμεση ηλικία- âge m é d i a n	8.1	11.1	13.4	13.9	15.0	17.3	19.9
Πυκνότητα- Densité (p s /K m ²)	32.2	35.1	37.3	39.3	41.0	42.8	44.5
	65	72	74	73	73	72	70
Ετη-Années							
Κροατία-Croatie	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Συνολικός Πληθυσμός- Population totale (,000)							
Ανδρες-Hommes	4669	4505	4443	4410	4370	4318	4254
Γυναίκες-Femmes	2250	2170	2139	2125	2109	2087	2060
Sex ratio (% femmes)	2419	2335	2304	2285	2261	2230	2195
(%) 0-4	93.0	92.9	92.8	93.0	93.3	93.6	93.8
(%) 5-14	5.7	5.2	4.7	4.8	4.9	4.8	4.7
(%) 0-14	13.0	11.8	11.2	10.2	9.6	9.8	9.9
(%) 15-24	18.7	17.0	15.9	15.0	14.5	14.6	14.6
(%) 15-64	13.6	13.8	13.1	12.1	11.4	10.5	9.9
(%) 65+	68.0	67.4	67.1	67.7	67.0	65.0	63.2
Διάμεση ηλικία- âge m é d i a n	13.4	15.6	17.0	17.3	18.6	20.4	22.2
Πυκνότητα- Densité (p s /K m ²)	37.4	39.1	40.3	41.6	42.6	43.7	44.9
	83	80	79	78	77	76	75

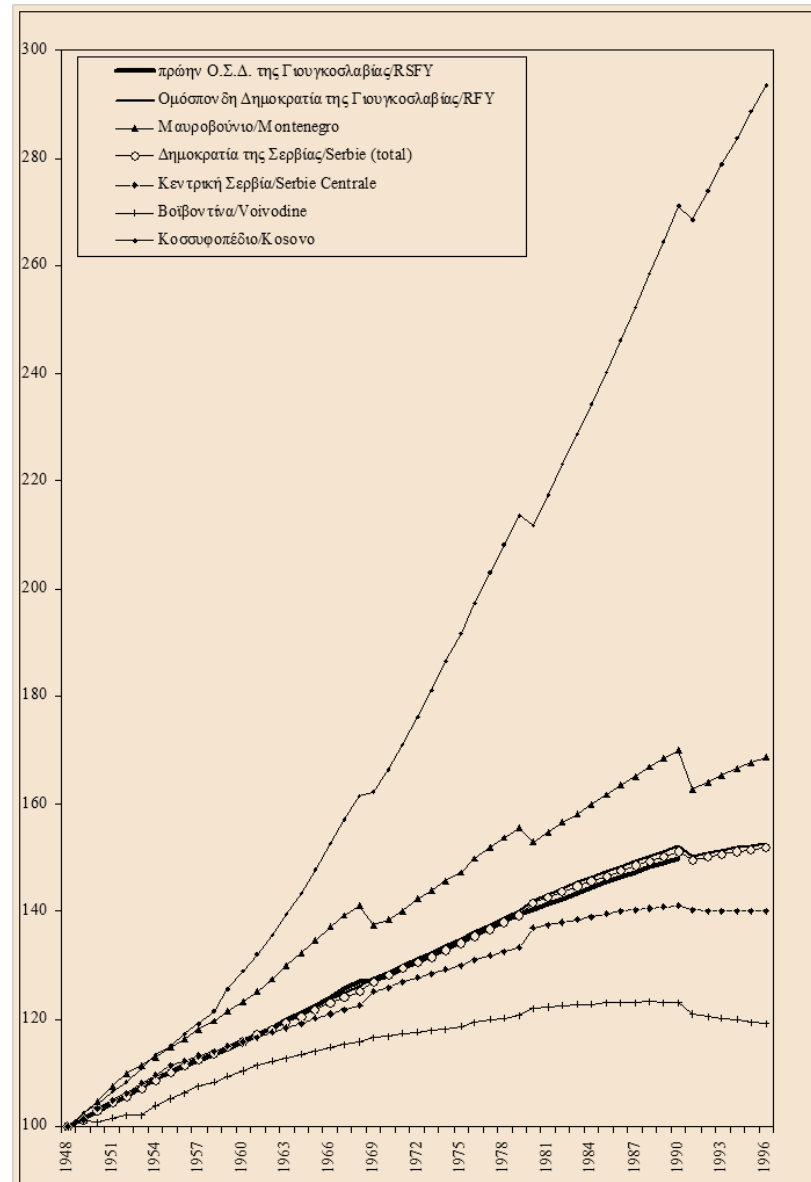
Πληθυσμός ανά φύλο και ηλικία (2)

Πληθυσμός ανά φύλο και μεγάλες ηλικιακές ομάδες, διάμεση ηλικία και πυκνότητα στις χώρες της Ν.Α. Ευρώπης							
	Έτη-Années						
Ρουμανία-Roumanie	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Συνολικός Πληθυσμός- Population totale (.000)	22681	22138	21635	21190	20787	20380	19961
Ανδρες-Hommes	11124	10815	10539	10297	10084	9876	9667
Γυναίκες-Femmes	11557	11323	11095	10893	10703	10503	10294
Sex ratio (% femmes)	96.3	95.5	95.0	94.5	94.2	94.0	93.9
(%) 0-4	5.4	5.1	4.9	5.0	4.8	4.6	4.3
(%) 5-14	15.1	13.3	10.7	10.3	10.1	10.0	9.7
(%) 0-14	20.5	18.4	15.7	15.2	14.9	14.6	14.0
(%) 15-24	16.7	16.0	15.3	13.5	10.9	10.5	10.5
(%) 15-64	67.5	68.1	69.5	69.9	69.4	68.0	67.1
(%) 65+	12.0	13.5	14.8	14.9	15.7	17.4	18.9
Διάμεση ηλικία- âge médian	34.0	34.7	36.7	38.5	40.2	42.2	44.1
Πυκνότητα- Densité (ps/Km ²)	95	93	91	89	87	85	84
	Έτη-Années						
Σερβία - Serbie	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Συνολικός Πληθυσμός- Population totale (.000)	10204	10134	9856	9856	9828	9783	9720
Ανδρες-Hommes	5063	5021	4874	4877	4868	4849	4821
Γυναίκες-Femmes	5142	5113	4982	4979	4960	4933	4899
Sex ratio (% femmes)	98.5	98.2	97.8	98.0	98.1	98.3	98.4
(%) 0-4	6.7	6.0	6.0	5.7	5.6	5.5	5.4
(%) 5-14	15.1	13.9	12.4	11.9	11.8	11.4	11.3
(%) 0-14	21.8	19.9	18.4	17.6	17.4	17.0	16.7
(%) 15-24	14.9	15.1	14.8	13.8	12.4	11.9	11.9
(%) 15-64	66.5	66.5	66.8	68.1	67.7	66.4	65.7
(%) 65+	11.7	13.6	14.7	14.3	14.9	16.6	17.7
Διάμεση ηλικία- âge médian	34.7	35.7	36.6	37.6	38.6	39.8	41.1
Πυκνότητα- Densité (ps/Km ²)	115	115	112	112	111	111	110

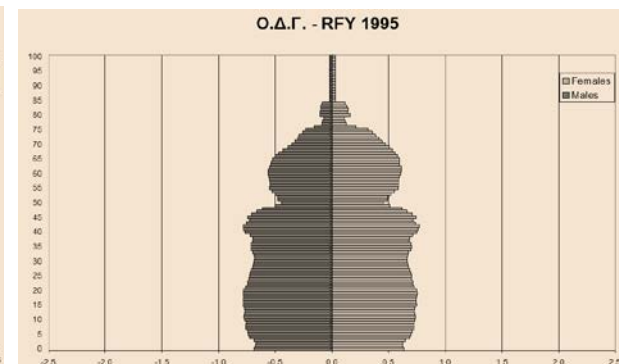
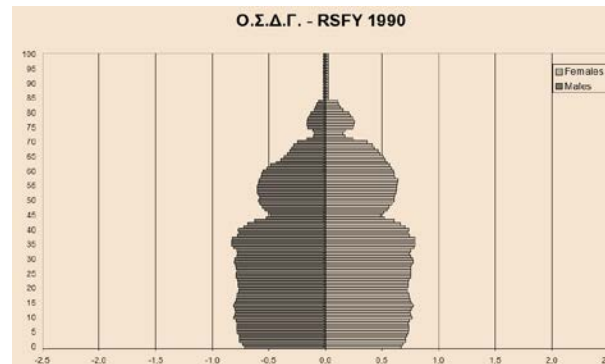
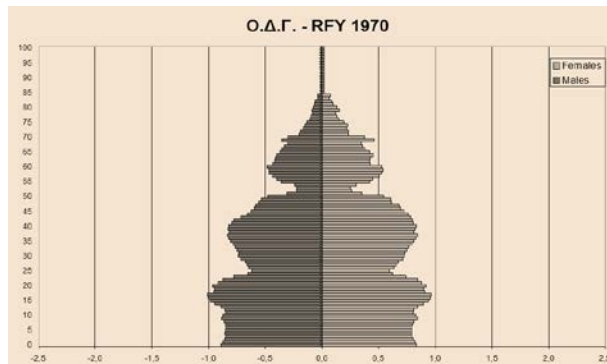
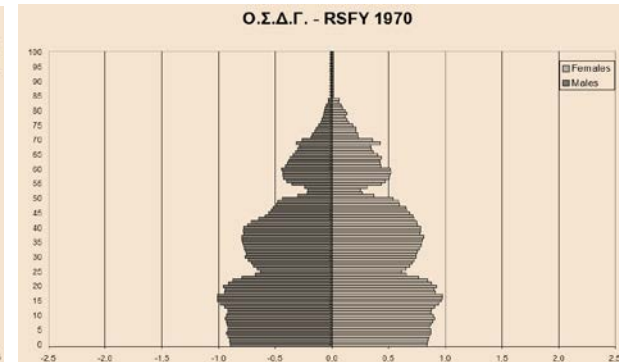
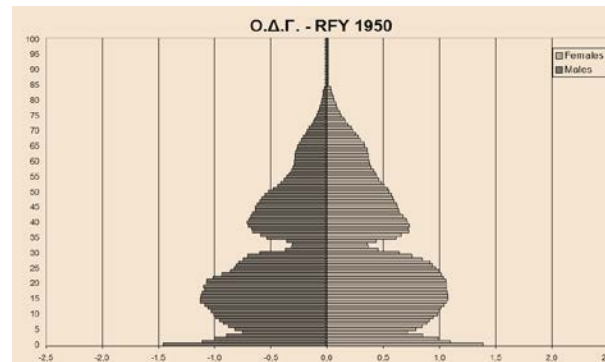
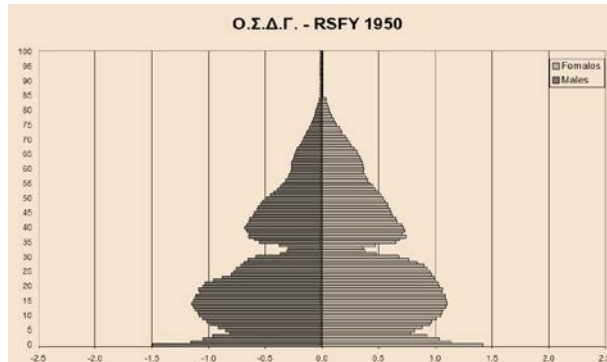
[Πηγή/Source: United Nations, op. cit.

Πληθυσμός ανά φύλο και μεγάλες ηλικιακές ομάδες, διάμεση ηλικία και πυκνότητα							
	Έτη-Années						
Σλοβενία-Slovenie	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Συνολικός Πληθυσμός- Population totale (.000)	1966	1985	2001	2025	2044	2053	2050
Ανδρες-Hommes	956	967	976	989	1001	1007	1007
Γυναίκες-Femmes	1010	1018	1025	1036	1044	1046	1043
Sex ratio (% femmes)	94.6	95.0	95.2	95.5	95.9	96.3	96.5
(%) 0-4	5.0	4.6	4.4	4.8	4.9	4.7	4.4
(%) 5-14	13.2	11.3	9.8	9.0	9.2	9.8	9.8
(%) 0-14	18.2	15.9	14.2	13.8	14.2	14.5	14.2
(%) 15-24	15.1	14.7	13.3	11.5	9.9	9.2	9.5
(%) 15-64	69.3	70.1	70.3	69.8	67.9	65.2	63.3
(%) 65+	12.5	14.0	15.5	16.4	17.9	20.3	22.5
Διάμεση ηλικία- âge médian	36.1	38.0	40.1	41.7	43.1	44.6	46.2
Πυκνότητα- Densité (ps/Km ²)	97	98	99	100	101	101	101
	Έτη-Années						
π ΓΑΜ-FYROM	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Συνολικός Πληθυσμός- Population totale (.000)	1963	2012	2035	2043	2045	2046	2037
Ανδρες-Hommes	983	1007	1017	1020	1021	1021	1016
Γυναίκες-Femmes	981	1005	1018	1023	1025	1025	1021
Sex ratio (% femmes)	100.2	100.2	99.9	99.7	99.6	99.6	99.6
(%) 0-4	7.9	6.7	5.8	5.3	5.4	5.3	5.1
(%) 5-14	16.8	15.6	14.1	12.3	11.0	10.6	10.7
(%) 0-14	24.6	22.3	19.9	17.6	16.4	16.0	15.8
(%) 15-24	16.3	16.4	16.0	15.2	13.8	12.1	11.0
(%) 15-64	66.7	67.7	69.0	70.5	70.6	69.2	67.6
(%) 65+	8.7	10.0	11.1	11.9	13.0	14.8	16.6
Διάμεση ηλικία- âge médian	30.9	32.5	34.2	36.0	37.8	39.5	41.3
Πυκνότητα- Densité (ps/Km ²)	76	78	79	79	80	80	79

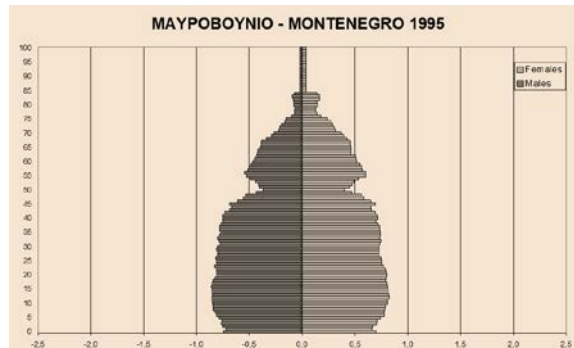
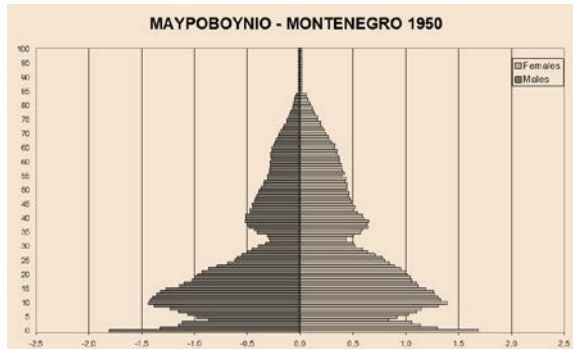
Η εξέλιξη του πληθυσμού της πρώην ηνωμένης Γιουγκοσλαβίας και της ΟΔΓ (1948-1996)

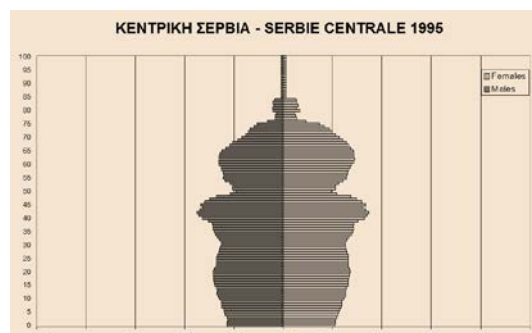
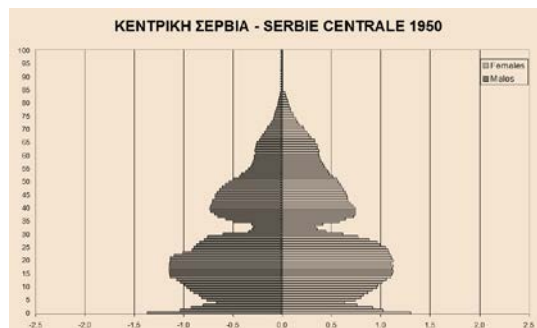
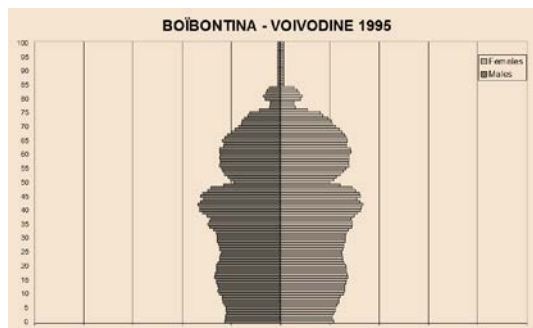
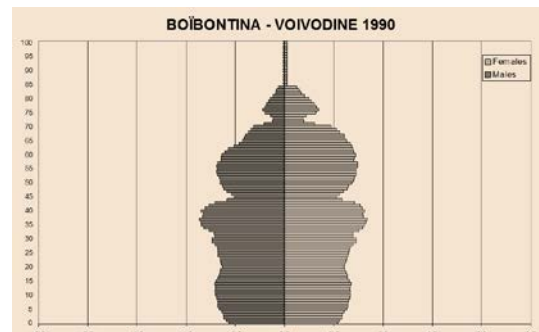
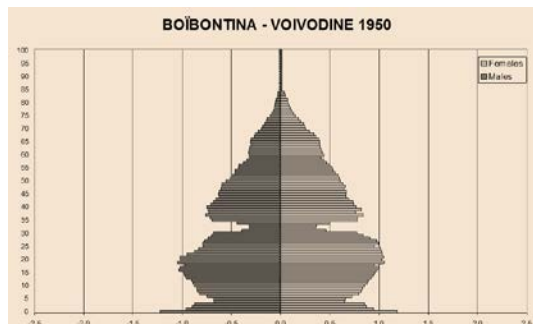
Η εξέλιξη του πληθυσμού της πρώην ηνωμένης Γιουγκοσλαβίας και της ΟΔΓ (1948-1996)

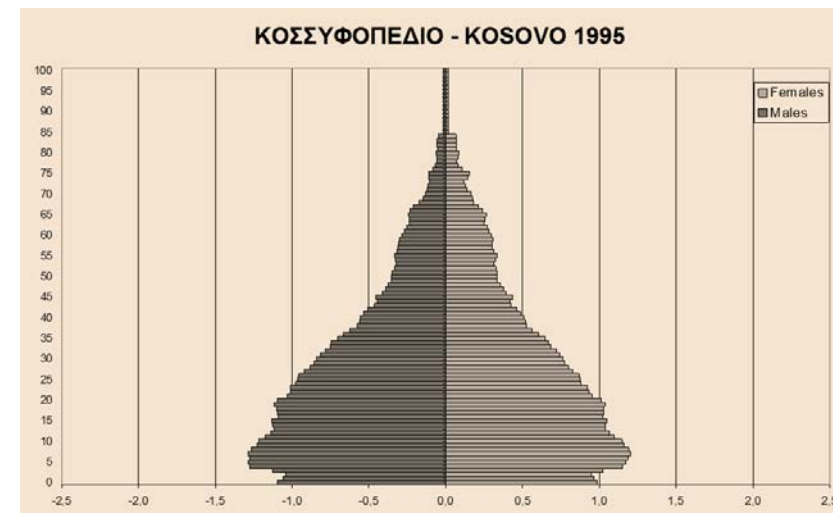
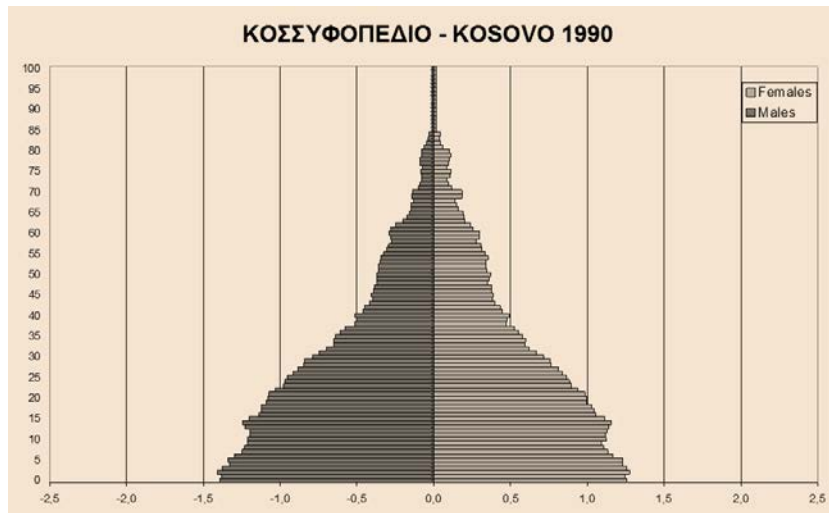
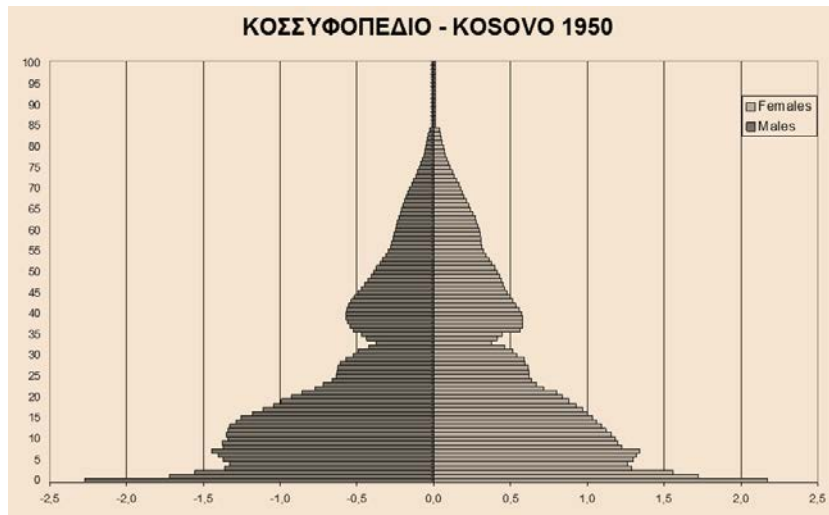
Οι πληθυσμιακές πυραμίδες του Μαυροβουνίου και της Σερβίας (1950,1970,1990,1995)

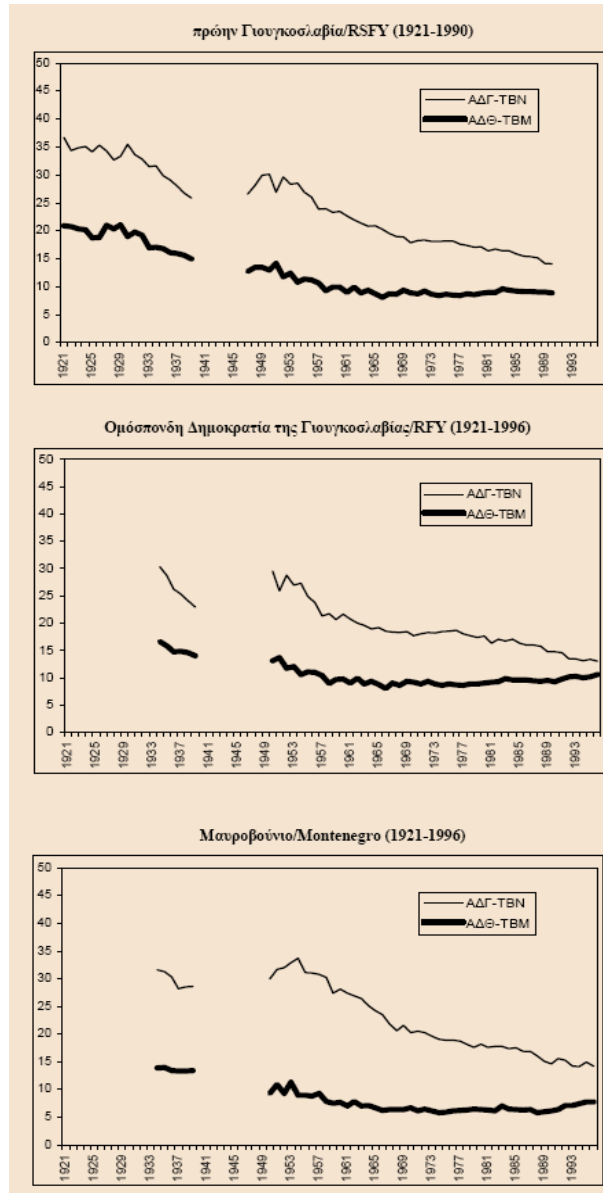
Οι πληθυσμιακές πυραμίδες της Βοϊβοντίνας και της Κεντρικής Σερβίας (1950,1970,1990,1995)

Οι πληθυσμιακές πυραμίδες του Κοσσυφοπεδίου(1950,1970,1990,1995)

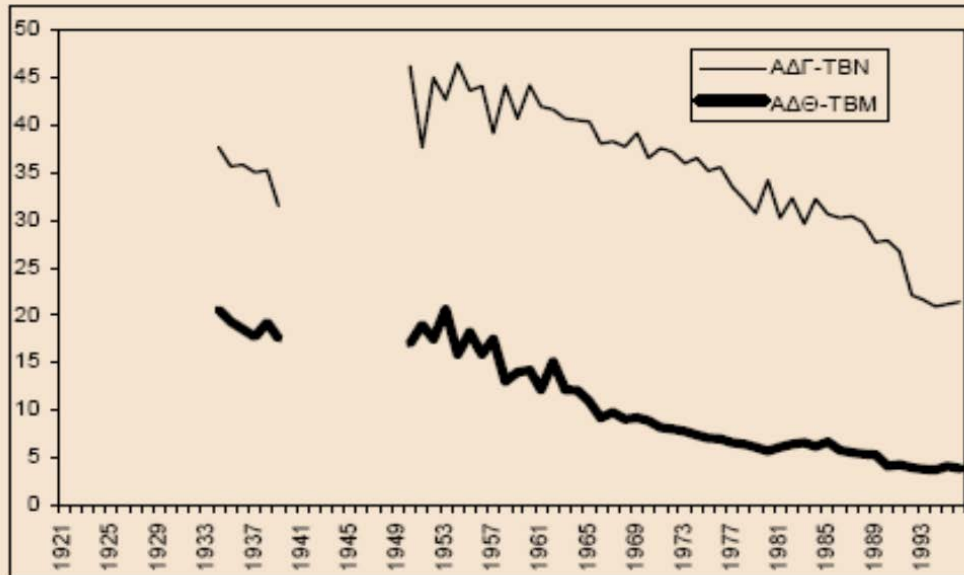

Φυσικά ισοζύγια στην πρώην Γιουγκοσλαβία, την ΟΔΓ και τις συνιστώσες της (1921-1996) (1)

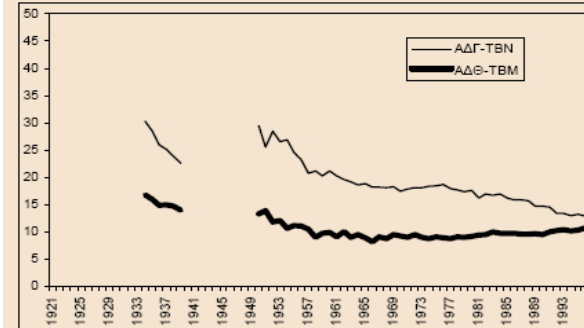

Φυσικά ισοζύγια στην πρώην Γιουγκοσλαβία, την ΟΔΓ και τις συνιστώσες της (1921-1996) (2)

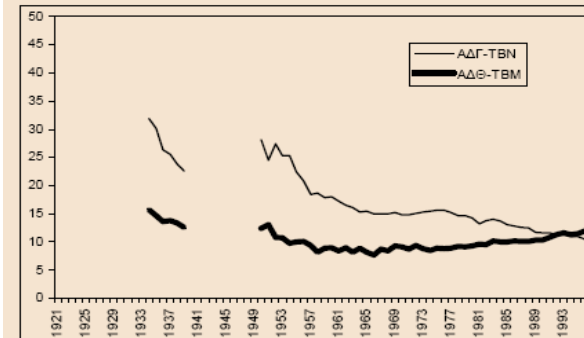
Κοσσυφοπέδιο/Κοσovo (1921-1996)

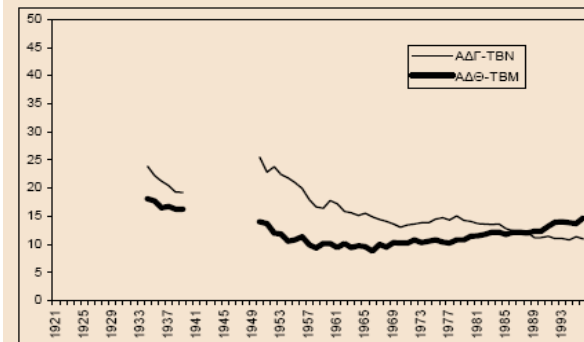
Δημοκρατία της Σερβίας/ Serbie- total (1921-1996)

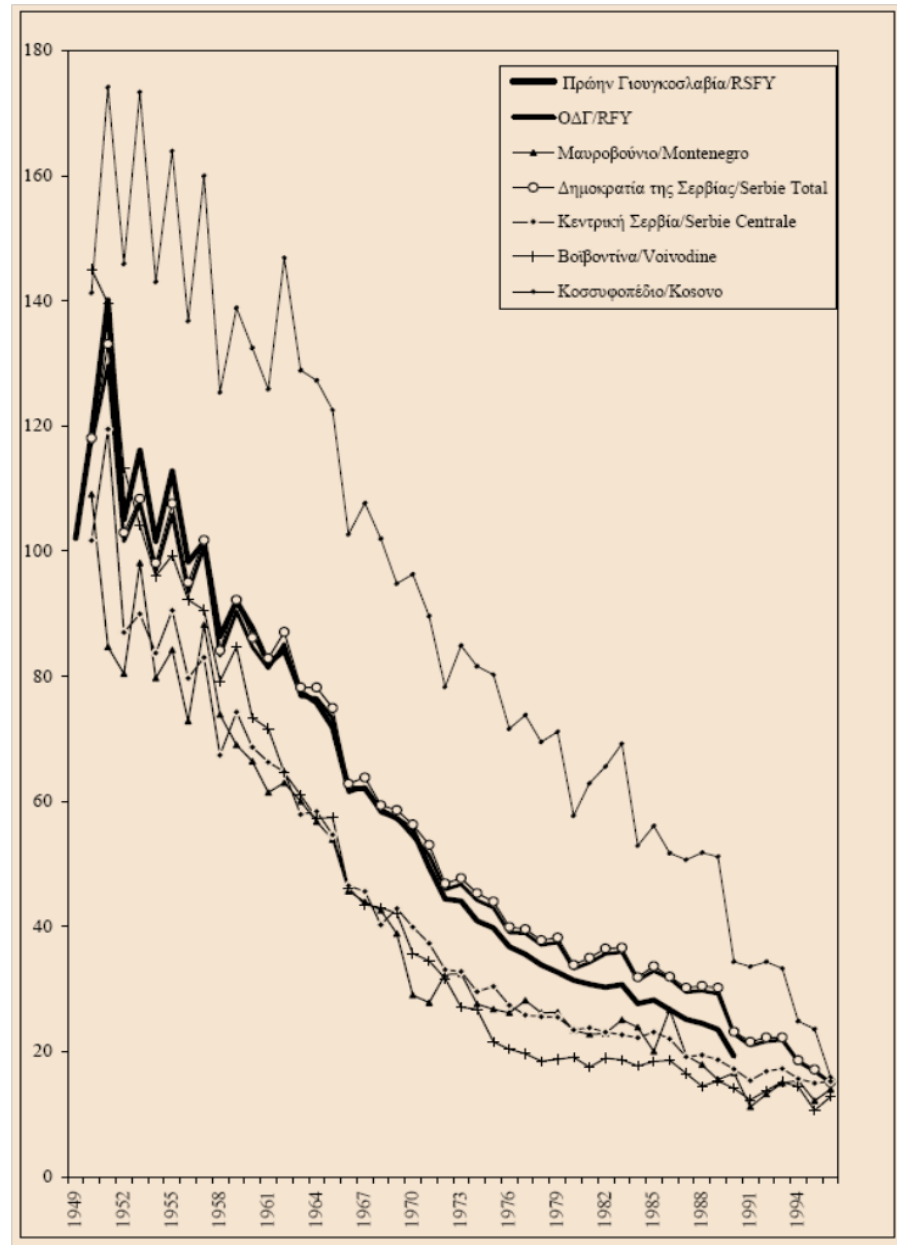
Κεντρική Σερβία/ Serbie Centrale (1921-1996)

Βοϊβοδτίνα/ Voivodine (1921-1996)

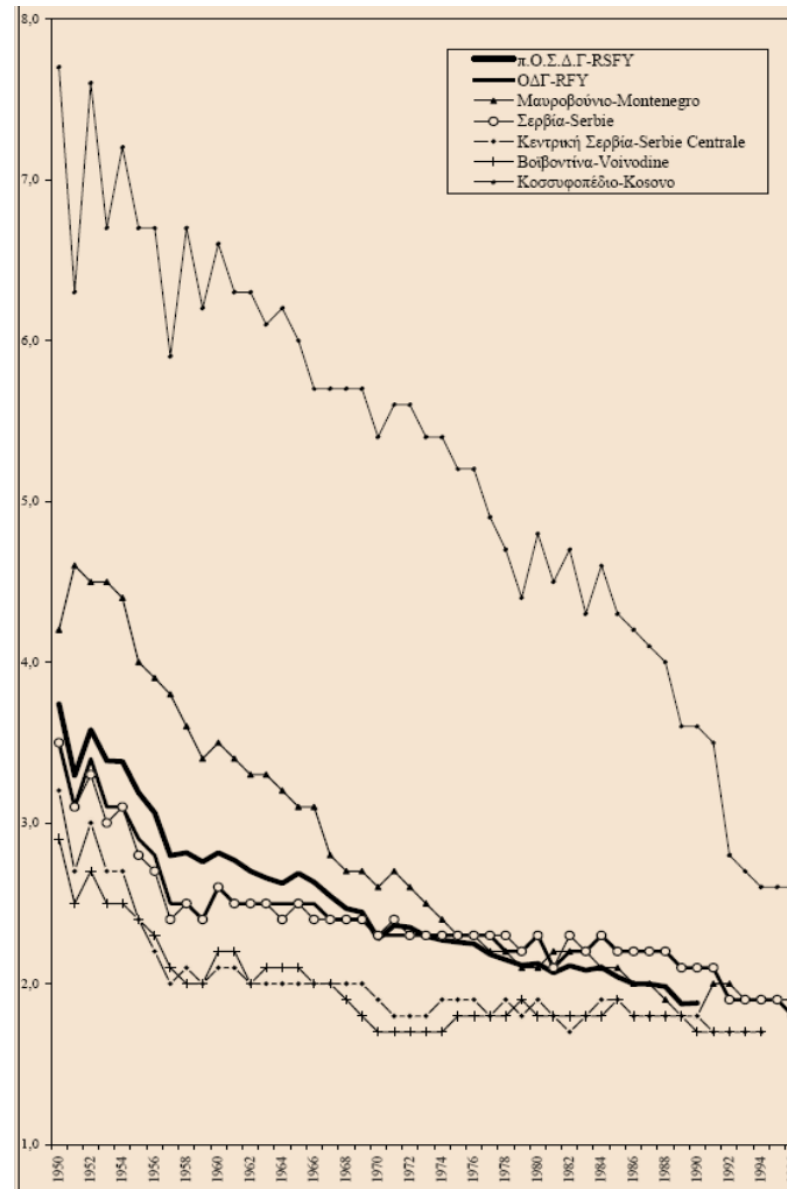
Η εξέλιξη της βρεφικής θνησιμότητας στην πρώην Γιουγκοσλαβία, την ΟΔΓ και τις συνιστώσες της

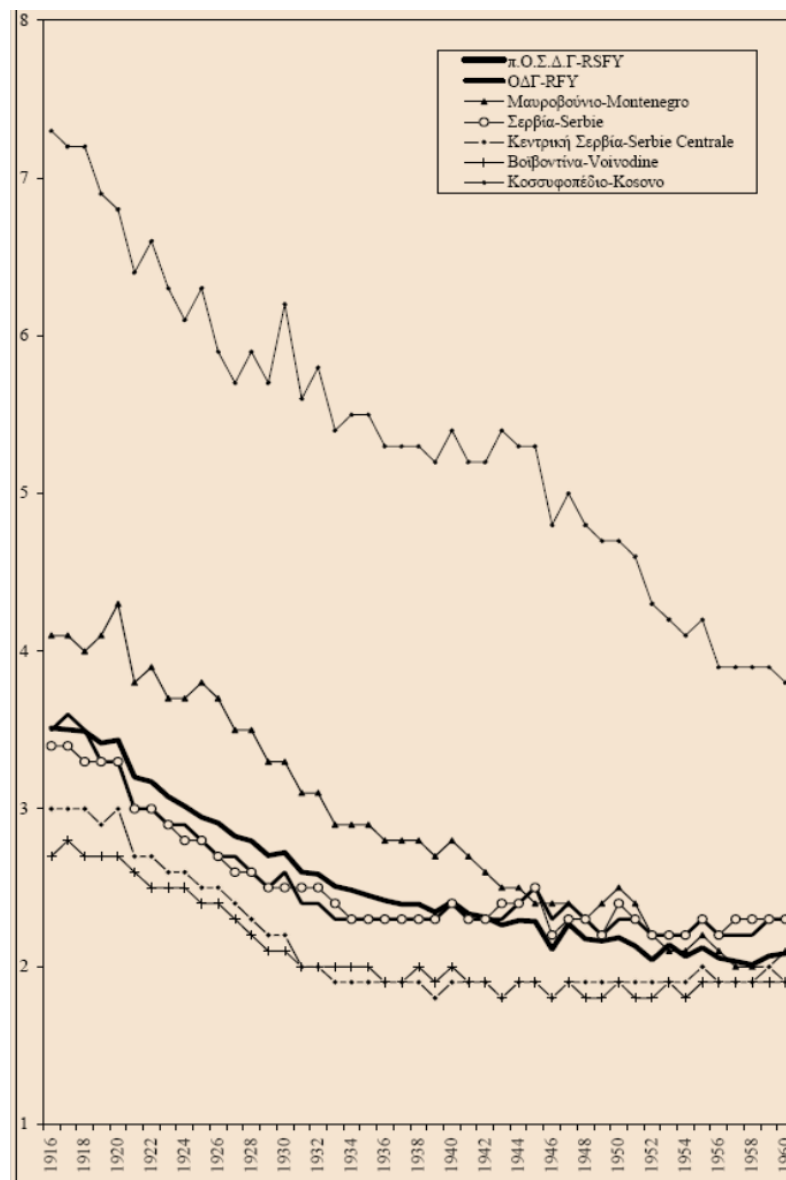
Φυσικό ισοζύγιο και καθαρή μετανάστευση-ΟΔΓ και συνιστώσες της

Πίνακας 31: Φυσικό ισοζύγιο και καθαρή μετανάστευση στην Ο.Δ.Γ. και τις συνιστώσες της (απόλυτες τιμές και ποσοστά) στις απογραφικές περιόδους										
	Απόλυτες τιμές Valeurs absolues	1948-53 (ο/οο)	Απόλυτες τιμές Valeurs absolues	1953-61 (ο/οο)	Απόλυτες τιμές Valeurs absolues	1961-71 (ο/οο)	Απόλυτες τιμές Valeurs absolues	1971-81 (ο/οο)	Απόλυτες τιμές Valeurs absolues	1981- 01 (ο/οο)
Αύξηση του πληθυσμού- Variation de la population										
Ο.Δ.Γ. – R.F.Y	98774	13.8	89387	11.5	86207	10.1	92179	9.8	46604	4.9
Μαυροβούνιο- Montenegro	8537	21.4	6503	14.6	5771	11.5	5471	9.8	3073	5.1
Σερβία- Serbie	90238	13.4	82884	11.3	80436	10	86709	9.8	46532	4.9
Κεντρ. Σερβία-Serbie Centrale	60862	14.1	44947	9.7	42709	8.5	44410	8.1	11444	2
Κόσοβο- Μετόχια- Kosovo	17618	22.8	18510	20.8	27971	25.3	34075	24.1	37176	21
Βοϊβοδίνη- Voivodine	11758	7	19428	10.9	9757	5.1	8224	4.1	-2088	-1
Φυσικό ισοζύγιο-accroissement naturel										
Ο.Δ.Γ. – R.F.Y	108458	15.2	100817	13	84536	9.9	86341	9.1	66951	6.6
Μαυροβούνιο- Montenegro	8873	22.3	9703	21.8	8565	17.1	7151	12.8	6411	10.7
Σερβία- Serbie	99585	14.7	91114	12.4	75971	9.4	79190	8.9	60540	6.3
Κεντρ. Σερβία-Serbie Centrale	61908	14.4	51878	11.1	34683	6.9	32788	6	15997	2.8
Κόσοβο- Μετόχια- Kosovo	19104	24.8	23858	26.6	31579	28.4	39455	27.7	43397	24.4
Βοϊβοδίνη- Voivodine	18573	11.1	15378	8.6	9709	5.1	6947	3.5	1146	0.6
Γεννήσεις-Naissances										
Ο.Δ.Γ. – R.F.Y	201491	28.2	181109	23.3	161334	18.9	169827	18	164015	16.2
Μαυροβούνιο- Montenegro	12769	32	13558	30.4	12000	24	10638	19.1	10286	17.2
Σερβία- Serbie	188722	27.9	167551	22.8	149334	18.5	159189	17.9	153729	16.1
Κεντρ. Σερβία-Serbie Centrale	114827	26.6	95930	20.6	77763	15.4	81691	14.9	74303	12.9
Κόσοβο- Μετόχια- Kosovo	32506	42.1	37709	42.1	43321	39	49364	34.7	53668	30.1
Βοϊβοδίνη- Voivodine	41389	24.8	33912	19	28250	14.8	28134	14.1	25758	12.7
Θάνατοι- Décès										
Ο.Δ.Γ. – R.F.Y	93033	13	80293	10.4	76798	9	83487	8.8	97064	9.6
Μαυροβούνιο- Montenegro	3896	9.8	3856	8.6	3435	6.9	3487	6.3	3875	6.5
Σερβία- Serbie	89137	13.2	76437	10.4	73363	9.1	79999	9	93189	9.7
Κεντρ. Σερβία-Serbie Centrale	52919	12.3	44052	9.5	43080	8.5	48903	8.9	58306	10.1
Κόσοβο- Μετόχια- Kosovo	13402	17.4	13851	15.5	11742	10.6	9909	7	10271	5.8
Βοϊβοδίνη- Voivodine	22816	13.7	18534	10.4	18541	9.7	21187	10.6	24612	12.2
Καθαρή μετανάστευση-Migration nette										
Ο.Δ.Γ. – R.F.Y	-9683	-1.4	-11430	-1.5	1672	0.2	5838	0.6	-17347	-1.7
Μαυροβούνιο- Montenegro	-336	-0.8	-3200	-7.2	-2794	-5.6	-1680	-3	-3339	-5.6
Σερβία- Serbie	-9347	-1.4	-8230	-1.1	4465	0.6	7519	0.8	-14009	-1.5
Κεντρ. Σερβία-Serbie Centrale	-1045	-0.2	-6931	-1.5	8026	1.6	11622	2.1	-4553	-0.8
Κόσοβο- Μετόχια- Kosovo	-1487	-1.9	-5348	-6	-3609	-3.3	-5380	-3.8	-6221	-3.5
Βοϊβοδίνη- Voivodine	-6815		4049		48		1277		-3235	

Συνθετικός δείκτης γονιμότητας (μέσος αριθμός παιδιών/γυναίκα) στην πρώην Γιουγκοσλαβία, την ΟΔΓ και τις συνιστώσες της

Γονιμότητα των διαδοχικών γενεών (μέσος αριθμός παιδιών/γυναίκα) στην πρώην Γιουγκοσλαβία, την ΟΔΓ και τις συνιστώσες της

Πληθυσμός ανά εθνότητα και τα έτη των απογραφών

Πρώην Ομόσπονδη Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας, Ομόσπονδη Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας και Κοσσυφοπέδιο: Πληθυσμός ανά εθνότητα κατά τα έτη των απογραφών.																		
Εθνικότητες Nationalites	Πρώην Ομόσπονδη Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας/exRSFY						Ομόσπονδη Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας/ RFY						Κοσσυφοπέδιο/Kosovo					
	1948	1953	1961	1971	1981	1991	1948	1953	1961	1971	1981	1991	1948	1953	1961	1971	1981	1991
Μαυροβούνιοι/Montengrins	425703	466093	513832	508843	579022	533683	416869	449747	488741	480892	547954	519766	28050	31343	37588	31555	27028	20365
Κροάτες/Croates	3784353	3975550	4293773	4526608	4428005	4626238	176672	183060	207073	194105	156272	111650	5290	6201	7251	8264	8718	8062
Σλαβομακεδόνες/Macedoniens	810126	893247	1045497	1194784	1339727	1370593	18050	27639	36881	43398	49861	47118	526	972	1142	1048	1056	978
Μουσουλμάνοι/Musulmans	808921	998698	973094	1729932	1999957	2315488	17702	87505	124126	224566	293246	336025	9679	6241	8026	26357	58562	66189
Σλοβένοι/Slovenes	1415432	1487100	1589206	1678031	1753554	1758313	21482	21359	20776	16615	12570	8630	283	411	510	392	343	260
Σέρβοι/Serbes	6547117	7065923	7806068	8143051	8140452	8541243	4830437	5166803	5718732	6056128	6201562	6504048	171911	189869	227016	228264	209497	194190
Αλβανοί/Albanais	750431	754245	914732	1309523	1730364	2159991	551436	588973	725574	1020432	1340769	1714768	498242	524559	646604	916168	1226736	1596072
Ούγγροι/Hongrois	496492	502175	504369	477374	426867	376452	433763	442098	449857	430610	390706	344147	83	159	210	169	147	142
Τσιγγάνοι/Roms	72736	84713	31674	78485	168099	145812	52343	59030	10009	50290	112430	143519	11230	11904	3202	14593	34126	45745
Γιουγκοσλάβοι/Yugoslaves	-	-	317102	273077	1291460	706596	-	-	21635	134767	489769	349784	-	-	5203	920	3073	3457
Άλλες εθνικότητες και μη δηλώσαντες/ Autres et nationalite non declaree	660787	708829	559786	602894	567180	974822	386401	372813	310592	324197	302847	314571	2526	36482	27207	15963	15154	20736
Σύνολο/Total	15772098	16936573	18549133	20522602	22424687	23509231	6905155	7399027	8113996	8976000	9897986	10394026	727820	808141	963959	1243693	1584440	1956196
Μαυροβούνιοι/Montengrins	2.70	2.75	2.77	2.48	2.58	2.27	6.04	6.08	6.02	5.36	5.54	5.00	3.85	3.88	3.90	2.54	1.71	1.04
Κροάτες/Croates	23.99	23.47	23.15	22.06	19.75	19.68	2.56	2.47	2.55	2.16	1.58	1.07	0.73	0.77	0.75	0.66	0.55	0.41
Σλαβομακεδόνες/Macedoniens	5.14	5.27	5.64	5.82	5.97	5.83	0.26	0.37	0.45	0.48	0.50	0.45	0.07	0.12	0.12	0.08	0.07	0.05
Μουσουλμάνοι/Musulmans	5.13	5.90	5.25	8.43	8.92	9.85	0.26	1.18	1.53	2.50	2.96	3.23	1.33	0.77	0.83	2.12	3.70	3.38
Σλοβένοι/Slovenes	8.97	8.78	8.57	8.18	7.82	7.48	0.31	0.29	0.26	0.19	0.13	0.08	0.04	0.05	0.05	0.03	0.02	0.01
Σέρβοι/Serbes	41.51	41.72	42.08	39.68	36.30	36.33	69.95	69.83	70.48	67.47	62.65	62.57	23.62	23.49	23.55	18.35	13.22	9.93
Αλβανοί/Albanais	4.76	4.45	4.93	6.38	7.72	9.19	7.99	7.96	8.94	11.37	13.55	16.50	68.46	64.91	67.08	73.67	77.42	81.59
Ούγγροι/Hongrois	3.15	2.97	2.72	2.33	1.90	1.60	6.28	5.98	5.54	4.80	3.95	3.31	0.01	0.02	0.02	0.01	0.01	0.01
Τσιγγάνοι/Roms	0.46	0.50	0.17	0.38	0.75	0.62	0.76	0.80	0.12	0.56	1.14	1.38	1.54	1.47	0.33	1.17	2.15	2.34
Γιουγκοσλάβοι/Yugoslaves	-	-	1.71	1.33	5.76	3.01	-	-	0.27	1.50	4.95	3.37	-	-	0.54	0.07	0.19	0.18
Άλλες εθνικότητες και μη δηλώσαντες/ Autres et nationalite non declaree	4.19	4.19	3.02	2.94	2.53	4.15	5.60	5.04	3.83	3.61	3.06	3.03	0.35	4.51	2.82	1.28	0.96	1.06
Σύνολο/Total	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Γονιμότητα των Σέρβων & των Αλβανών

Γονιμότητα των Σέρβων και των Αλβανών στην Ομόσπονδη Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας, στο Μαυροβούνιο, τη Σερβία και το Κοσσυφοπέδιο στα απογραφικά έτη (αθροιστική συχνότητα των ποσοστών γονιμότητας γυναικών ηλικίας 45-49 ετών).

	Σέρβες – Serbes					Αλβανές-Albanaises					Δ(Αλβανές-Σέρβες)/ D(albanaises-serbes)				
	1953*	1961	1971	1981	1991	1953*	1961	1971	1981	1991**	1953*	1961	1971	1981	1991**
ΟΔΓ/ RFY	3,51	3,04	2,39	1,90	1,81	6,30	6,50	6,56	6,47	6,02	2,79	3,46	4,17	4,57	4,21
Μαυροβούνιο/ Montenegro	2,85	2,80	2,89	2,25	2,37	5,88	6,10	5,37	4,59	3,46	3,03	3,30	2,48	2,34	1,09
Σερβία/ Serbie (total)	3,51	3,04	2,39	1,89	1,81	6,32	6,52	6,62	6,55	6,09	2,81	3,48	4,23	4,66	4,28
Κοσσυφοπέδιο- Kosovo	5,92	5,48	4,49	3,41	2,78	6,32	6,54	6,65	6,61	6,16	0,4	1,06	2,16	3,20	3,38

* Γυναίκες ηλικίας 40-49 ετών (Femmes ageer de 40-49 ans)

** Εκτιμήσεις – Estimations

Πηγή: G. Penev (1995)

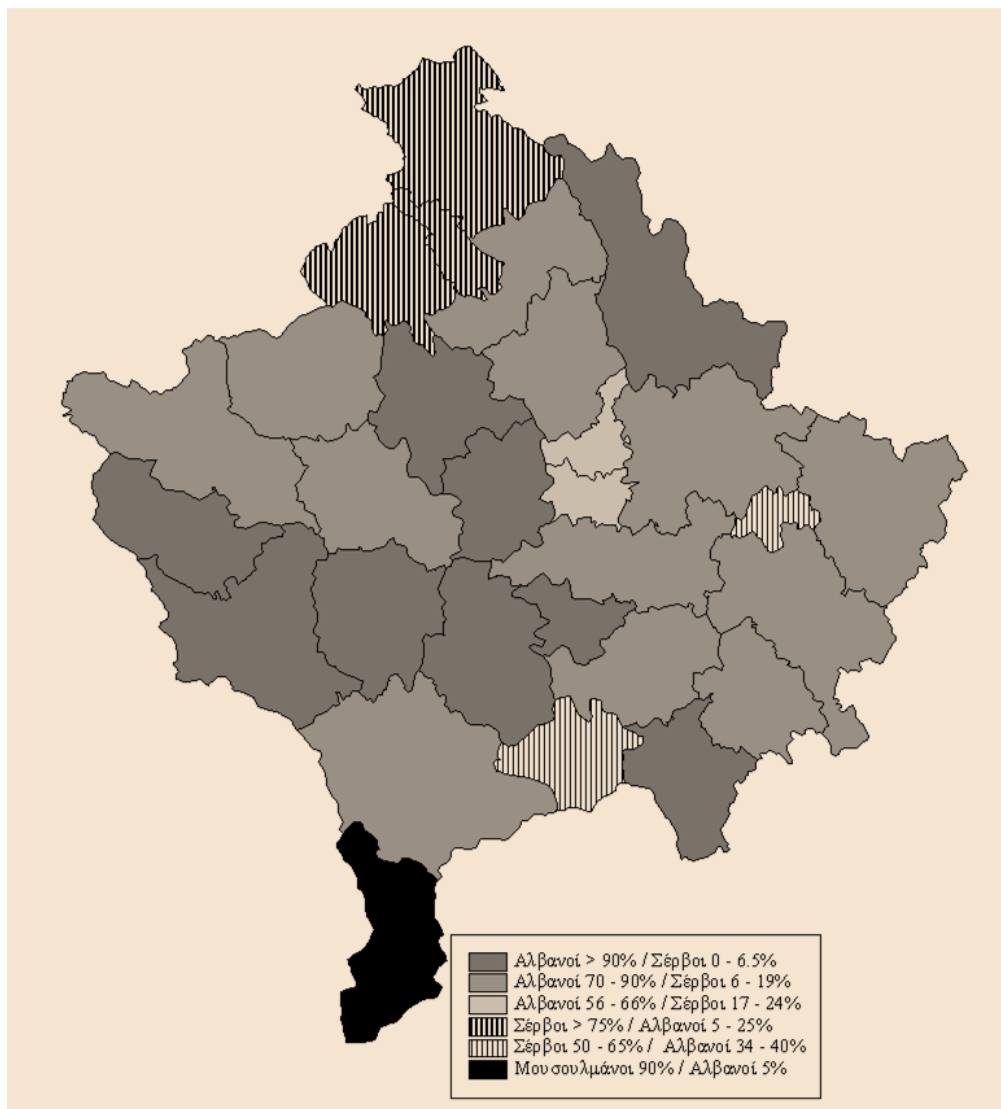
Η ΟΔΓ και οι συνιστώσες της

Η Ομόσπονδη Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας και οι συνιστώσες της
Carte 1: ex RSF, RFE et ses composantes

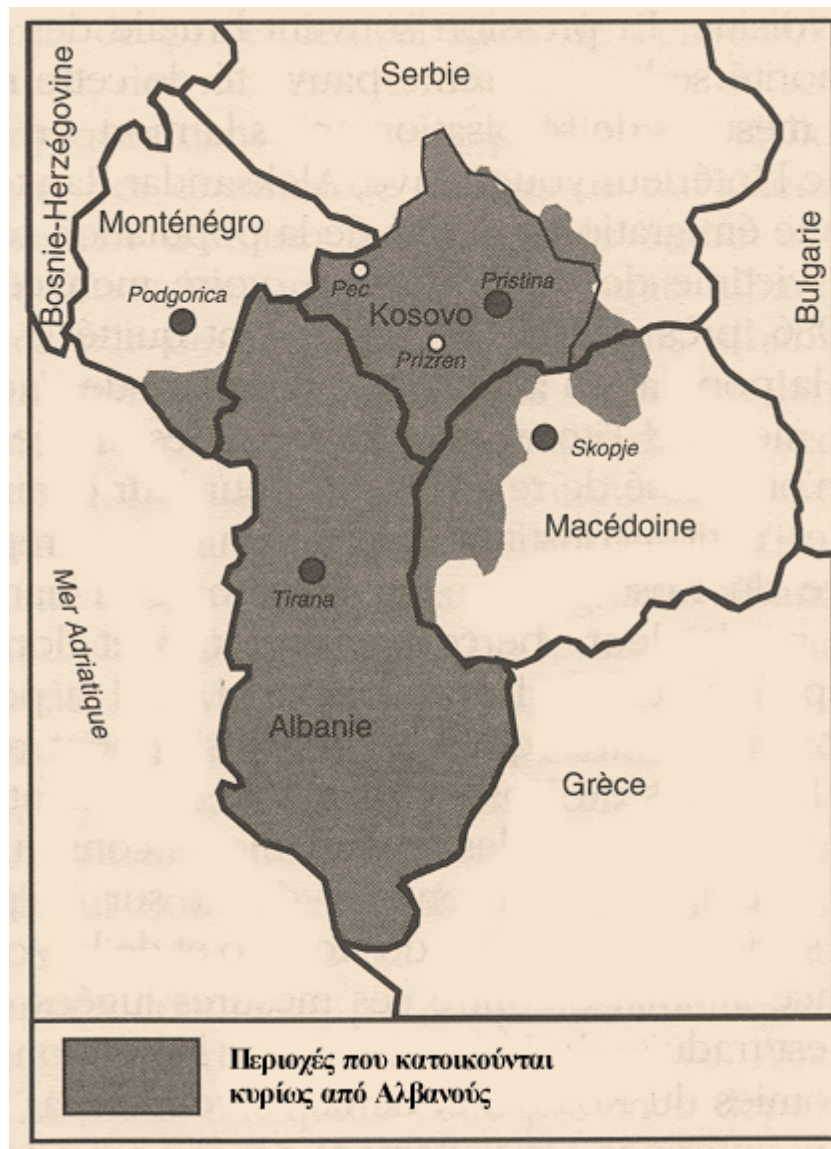

Πηγή: G. Prevelakis, 1994

Ποσοστά Σέρβων και Αλβανών στις διοικητικές ενότητες του Κοσσυφοπεδίου (1991)

Αλβανικοί πληθυσμοί στα Βαλκάνια

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Τέλος Ενότητας

